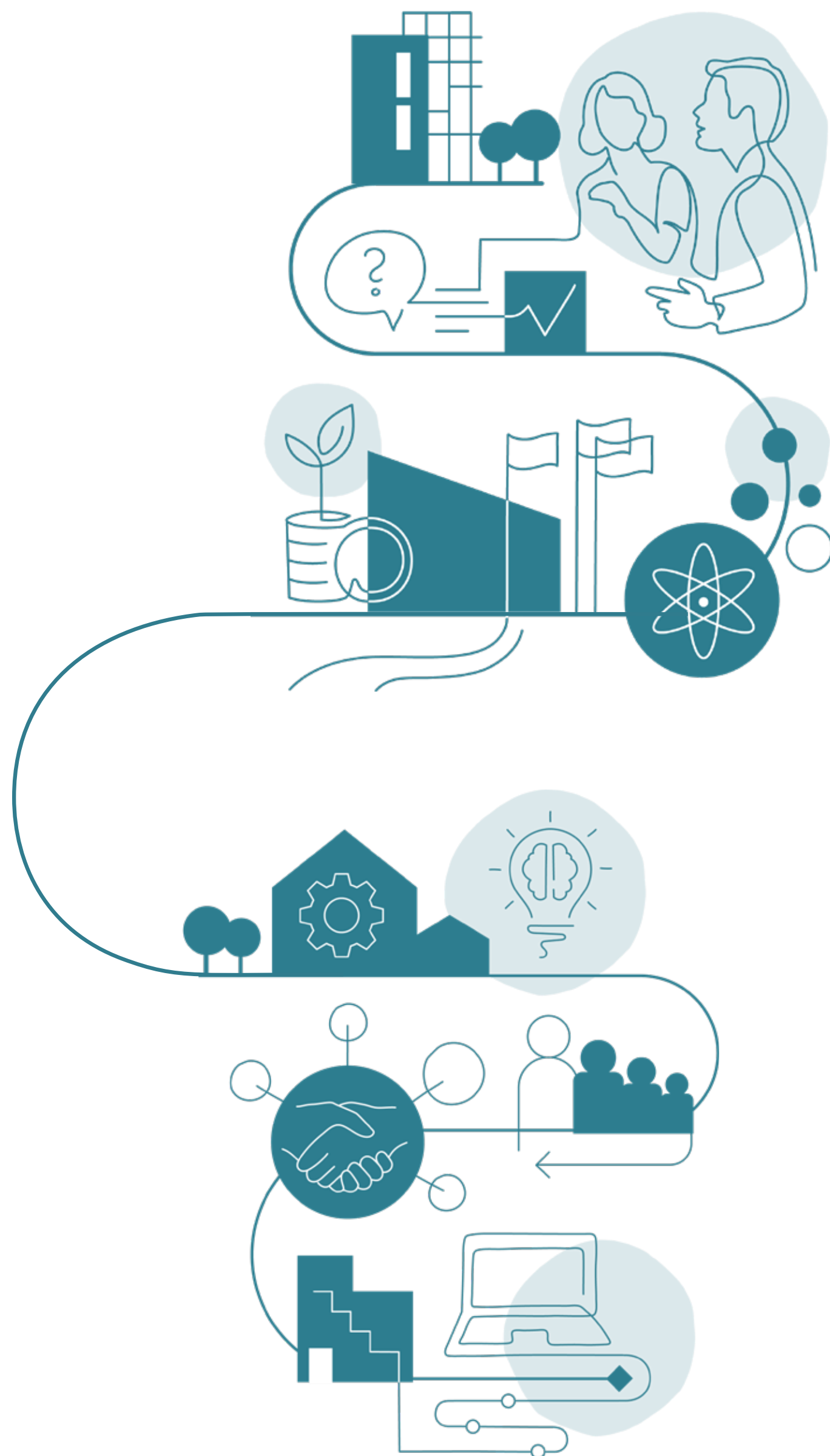

Strategi för näringslivs- främjande och kompetens- försörjning i Skåne

Vi främjar hållbar tillväxt

Innehållsförteckning

Vägen mot hållbar tillväxt i Skåne	4
Sju prioriterade områden	6
Hållbar resurs- och energianvändning	7
Biobaserad och cirkulär ekonomi	8
Hållbara och flexibla energisystem	9
Hållbar och cirkulär vattenanvändning	10
God tillgång till kompetens	11
Utbildningssystemets planering och dimensionering	12
Framtidens arbetskraft	13
Kompetens som företagens viktigaste resurs	13
Ökad tillgång till kapital	14
Förbättrade ramvillkor för företagande	15
Företagsklimat	15
Fler stora företag och möjligheter till expansion	16
Affärsutveckling och omställning	17
Affärsutveckling	17
Digital omställning	18
Grön omställning	18
Ökad internationalisering	19
Export	20
Investeringsfrämjande	20
Fler skånska innovationer når marknaden	21
Kommersialisering av forskning	21
Testbäddar och tillhörande innovationsmiljöer.....	21
Skåne – en nulägesbeskrivning	22
Näringslivet i Skåne	22
Kompetensförsörjning i Skåne	24
Miljö- och klimatutmaningar för näringslivet i Skåne	26
Den regionala utvecklingsstrategin	27
Angränsande strategier	27
Från framtagande till genomförande	29
Samverkan och tydlig roll för Region Skåne	30

Skånes framtida konkurrenskraft bygger på ett starkt och robust näringsliv med en välfungerande kompetensförsörjning som bidrar till att lösa miljö- och klimatproblem. En hållbar tillväxt är en förutsättning för jobb, välfärd och en miljömässigt hållbar utveckling i Skåne. Den här strategin är en del av Skånes regionala utvecklingsstrategi och visar hur näringslivet kan vara en drivkraft i omställningen till ett klimatsmart samhälle med god försörjningsförmåga. Den lyfter vad som behöver utvecklas för att hela Skåne ska stärkas.

Med strategin visar Region Skåne riktningen för ett hållbart och konkurrenskraftigt näringsliv. Strategin styr Region Skånes prioriteringar och är till för att skapa samsyn som ligger till grund för att omsät-
tas i handling med många aktörer. Visionen är att vi främjar hållbar tillväxt av Skånes näringsliv.

Vi måste agera snabbare. Omvärldsläget är osäkert och klimatet förändras snabbt vilket påkallar behov av en ökad beredskap och tätare samarbete mellan flera olika aktörer och kompetenser för att bättre förstå samband och efterfrågan. Beredskap, till

exempel omställning till robusta försörjningskedjor, kan ge nya möjligheter att driva utveckling.

Region Skåne visar ledarskap genom att samla aktö-
rer, driva insatser och finansiera satsningar. För att strategin ska göra skillnad hoppas vi att även kom-
muner, företag, lärosäten, utbildningsanordnare, företagsfrämjande aktörer, arbetsmarknadsparter och civilsamhälle omsätter målen i handling. Till-
sammans driver vi innovation, grön omställning, utvecklar utbildningsutbud, främjar entreprenör-
skap, attraherar kompetens och säkrar investeringar för hela Skåne.

Näringslivets utveckling påverkas av många och offentliga insatser riskerar att spreta. Region Skåne agerar med helhetsperspektiv, med företagens och vår regions behov i centrum. Vi vill också ta en ledande roll att utveckla Sverige och Europa, särskilt i vår unika roll som en av Europas starkaste gränsre-
gioner. Vi skapar förutsättningar där det behövs som mest – nära företagen och kopplat till arbetsmark-
nadsregionerna.

Vi bygger Skånes framtid – tillsammans.
Regionala utvecklingsnämnden, Region Skåne september 2025

Anna Jähnke (M)
Ordförande

Vägen mot hållbar tillväxt i Skåne

Region Skånes strategi för näringslivsfrämjande och kompetensförsörjning i Skåne ska bidra till en hållbar tillväxt. Detta genom att stärka konkurrenskraften och främja kompetensförsörjningen i det skånska näringslivet samt bidra till klimatomställningen och till en bättre miljö.

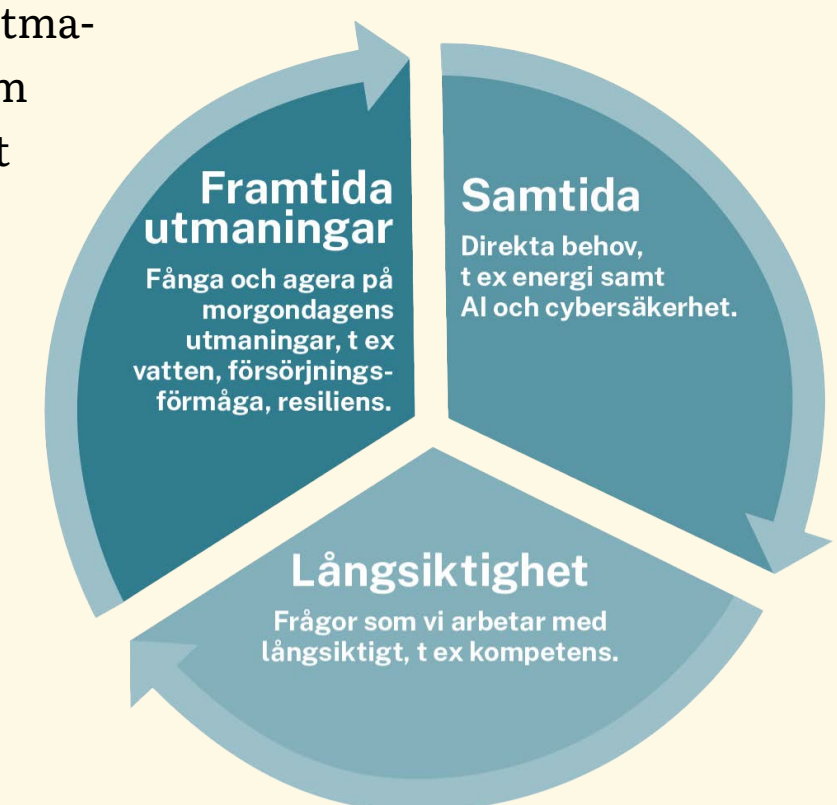
Strategin bygger på visionen **Vi främjar hållbar tillväxt** av Skånes näringsliv. Den ska omsättas i handling i syfte att uppnå en långsiktig tillväxt som bygger på ett hållbart och produktivt näringsliv och som adresserar miljö- och klimatutmaningar. Ett näringsliv med en hög produktivitet över tid är en förutsättning för ökad sysselsättning och välfärd i hela Skåne. Visionen understödjer och förstärker upplevelsen av att företag och aktörer befinner sig i en attraktiv region där näringslivet blomstrar och att det finns stora möjligheter att utveckla sin verksamhet på ett hållbart sätt. Region Skånes ledarskap ska bidra till en stark samverkan mellan företag och aktörer i syfte att uppnå gemensamma mål som gynnar såväl företag som samhället i stort.

Region Skånes roll som regionalt utvecklingsansvarig innebär ansvar för att mål och prioriteringar skapar förutsättningar för företag i Skåne att stärka

innovationskraften, öka produktiviteten, minska klimatpåverkan och strategiska beroenden samt att säkra kompetensförsörjningen i regionen. Insatser för en grön omställning behöver ske samtidigt med insatser för en stärkt konkurrenskraft, där insatserna samverkar och stärker varandra. Strategin ska även bidra till att stärka samhällets och näringslivets beredskap och försörjningsförmåga för att möta omvärldsförändringar.

Strategin syftar till att stärka Skånes konkurrenskraft på lång sikt, men insatser genomförs också i syfte att skapa omedelbara resultat som går i linje med den långsiktiga ambitionen. Region Skåne arbetar agilt när oförutsedda utmaningar sker, så som energikrisen. Vårt fokus är samtidigt riktat mot framtiden och nya utmaningar som kan uppstå, exempelvis vattenförsörjningen i Skåne.

En strategi – tre dimensioner

Denna strategi tar utgångspunkt i tre tätt sammanhållna dimensioner som är avgörande för hållbar tillväxt. Strategin ska även bidra till stärkt beredskap och försörjningsförmåga utifrån näringslivets perspektiv.

Skånes konkurrenskraft bygger på företag som kan och vill växa, tillgång till rätt kompetens samt utveckling och användning av ny teknik. Region Skåne har fokus på insatser där den regionala nivån kan göra skillnad. Det handlar till exempel om att stödja företagens affärsutveckling, internationalisering och bidra till att fler företag får tillgång till kapital, något som är avgörande i utvecklingsfaser. Genom ett sammanhållet system av rådgivning, nätverk och stödinsatser förbättras näringslivets möjligheter att växa hållbart, både nationellt och internationellt.

Tillgång till infrastruktur med kostnadseffektiva, fossilfria energilösningar och transporter är av yttersta vikt för Skånes konkurrenskraft. Här kan Region Skåne fungera som katalysator för långsiktiga lösningar. Även ramvillkor såsom lagstiftning och tillståndprocesser påverkar näringslivets konkurrenskraft och Region Skåne verkar därför för ett mer företagsvänligt näringslivsklimat i hela Skåne.

Klimat- och miljöutmaningar är drivkrafter för innovation och nya affärsmöjligheter som kan stärka den regionala utvecklingen i Skåne. Region Skånes arbete syftar till att stötta näringslivet med att identifiera lösningar och att ställa om processer som stärker företagens konkurrenskraft och som bidrar till en miljömässigt hållbar omställning. Region Skåne ska verka i linje med Skånes klimatmål och bidra till att näringslivet är en drivkraft för minskade utsläpp av växthusgaser genom effektivare-, cirkulära- och fossilfria processer, nya tekniska lösningar och en ökad fossilfri energiproduktion.

Att näringslivet har tillgång till rätt kompetens är avgörande för en hållbar tillväxt och är en nyckelfaktor för alla delar i denna strategi. Näringslivets behov och efterfrågan av rätt kompetenser måste tillgodoses för att uppnå detta.

Med innovativa och internationellt konkurrenskraftiga företag kan nya arbetstillfällen skapas i Skåne som ger positiv effekt på hela den regionala ekonomin.

Strategins utgångspunkter

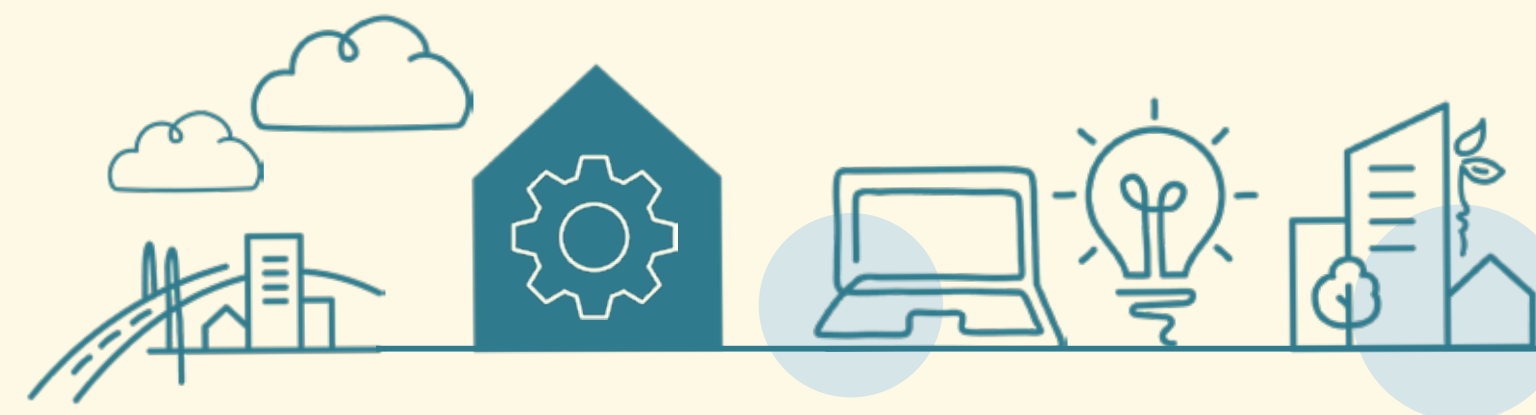
Region Skåne arbetar målinriktat mot flera grupper inom näringslivet. Stöd riktas särskilt till små och medelstora företag som har tillväxtpotential utanför en lokal marknad och som både kan och vill växa. Insatser riktas också till större företag och till potentiella nyetableringar. För att stärka Skånes innovationsförmåga verkar Region Skåne i hela innovationskedjan, från tidiga idéer och forskningsprojekt till etablerade företag med hög skalbarhet.

Region Skåne verkar för att genomföra Skånes innovationsstrategi för hållbar tillväxt som tagits fram i samverkan med aktörer inom Forsknings- och innovationsrådet i Skåne (FIRS). Innovationsstrategin har fokus på sex områden där Skåne har särskilt stor tillväxtpotential, så kallade smarta specialiseringsområden. Inom dessa finns behov av insatser för ökad kunskap, kompetens och attraktivitet, egenskaper som är nära sammankopplade med behoven i många delar av denna strategi. I Skåne har vi valt dessa områden: Life Science och hälsa, Smarta hållbara stä-

der, Tech, Livsmedel, Avancerade material och tillverkningsindustri samt ESS, MAX IV och innovationssystemet Science Village.

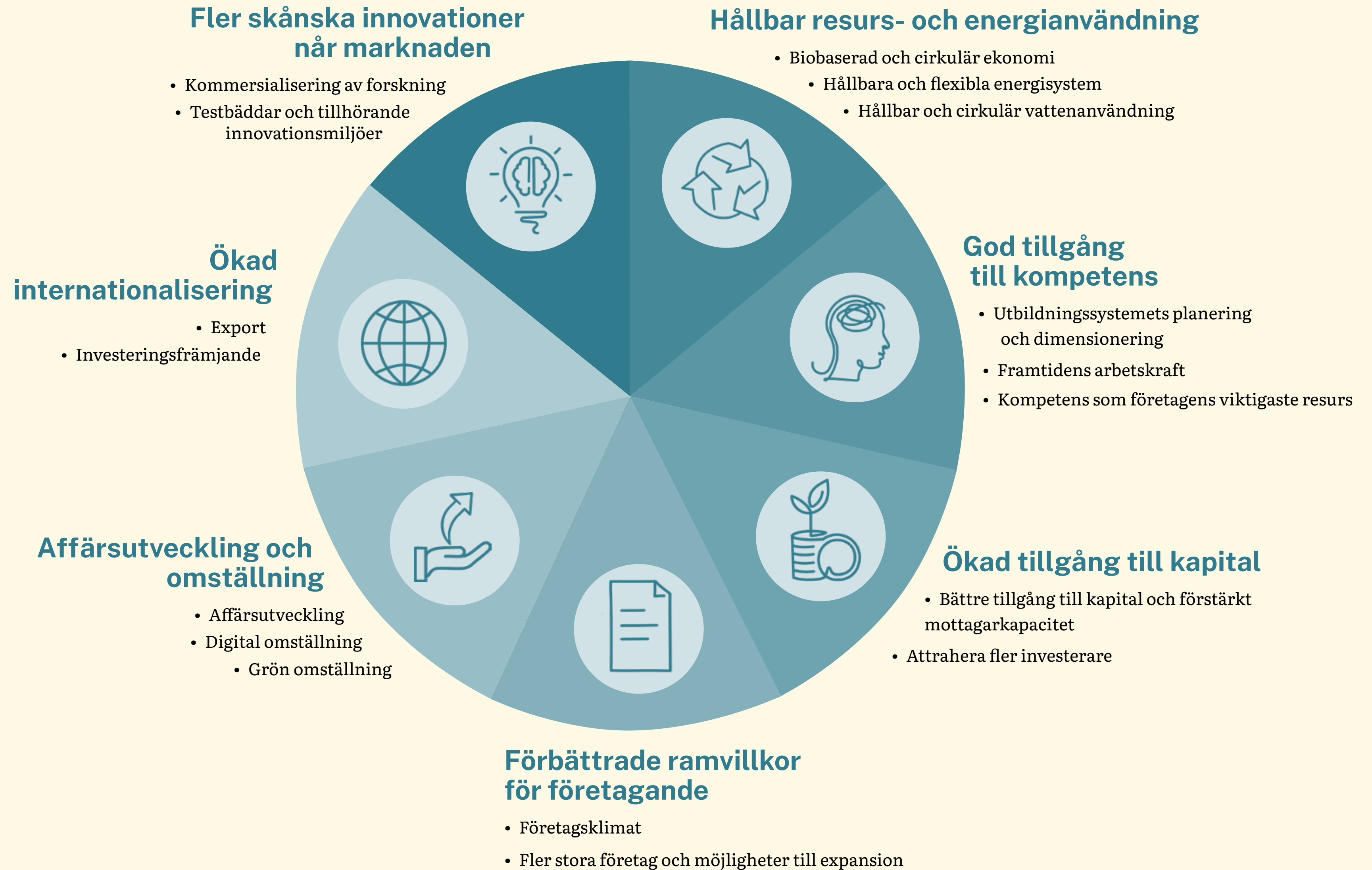
Strategin är förankrad i visionen om ett flerkärnigt Skåne, som beskrivs i **Regionplan för Skåne 2022–2040**. De funktionella stadsområdena kring Malmö, Lund, Helsingborg, Kristianstad och Hässleholm fungerar som regionala tillväxtmotorer där näringsliv, arbetsmarknad, infrastruktur och utbildning samspelar och skapar tillväxt för hela Skåne. Malmö-Lund utgör en nationell tillväxtmotor med stark attraktionskraft, medan Köpenhamnsregionen fungerar som en drivkraft för delar av Skånes arbetsmarknad.

Region Skåne prioriterar insatser som stärker tillväxtmotorernas roll som noder för innovation, kunskap och företagsutveckling – samtidigt som hela regionens potential tas tillvara och stärker Skånes flerkärnighet. Insatser anpassas efter platsens förutsättningar och bidrar till att tillväxten kommer hela Skåne till nytta.

Sju prioriterade områden

Här presenteras sju prioriterade områden som sammantaget bidrar till att uppfylla visionen **Vi främjar hållbar tillväxt** av Skånes näringsliv och som förtydligar Region Skånes vägval för att främja det skånska näringslivets konkurrenskraft och kompetensförsörjning samt bidra till klimatomställning och en bättre miljö. För varje prioriterat område beskrivs utmaningar och önskade effekter samt insatser som konkretiserar Region Skånes roll och arbete under rubriken “Därför ska Region Skåne”.

Hållbar resurs- och energianvändning

Klimatförändringar, miljöförstöring och överutnyttjande av naturresurser är stora samhällsutmaningar som kräver kraftfulla åtgärder. Insatser för att främja en grön omställning och en mer biobaserad och cirkulär ekonomi behöver ske i en ökad takt för att nå klimat- och miljömål.

För att näringslivets produktivitet och tillväxt ska vara långsiktigt hållbar behöver företag minska de klimatpåverkande utsläppen och bli mer resurseffektiva i användandet av mark, vatten, energi och material.

Samhället behöver lösa flera parallella frågor inom olika policyområden för att lyckas med en miljö- och klimatomställning. Region Skåne har fokus på omställningen mot en mer biobaserad och cirkulär ekonomi, hållbara och flexibla energisystem, samt cirkulär och hållbar vattenanvändning.

I Skåne finns det goda förutsättningar att ställa om till mer hållbart användande av dessa resurser. Skånes elproduktion är närapå fossilfri och det finns en förhållandevis hög grad av cirkulära resursflöden

och högproduktiva värdekedjor. Intresset är stort från industrier i Skåne att elektrifiera industriprocesser men det finns ett antal faktorer som hämmar utvecklingen. Sveriges indelning i elområden som ger högre elpriser i Skåne jämfört med andra områden, kapacitetsbrist i delar av elnäten i Skåne och långa ledtider för utbyggnad av elnät för ett ökat effektuttag är några hämmande faktorer. Andra är Skånes utmaning med en låg självförsörjningsgrad av eleffekt och svårigheter att etablera ny elproduktion, där exempelvis den åldrade vindkraften i Skåne behöver bytas ut de kommande åren. Den låga regionala självförsörjningsgraden av el föranleder också behov av en ökad produktion för att stärka beredskapen i regionen.

Risk för vattenbrist och dålig vattenkvalitet är mer påtaglig i södra Sverige jämfört med övriga landet. Flera företag uppger att utvecklingen av verksamheten begränsas av otillräcklig vattentillgång och många företag i Skåne har redan blivit nekade i tillståndprocesser för utökade vattenuttag. Det skånska näringslivet behöver ställa om till en mer robust, hållbar och cirkulär vattenhantering.

Biobaserad och cirkulär ekonomi

Cirkulära affärsmodeller kräver grundläggande förändringar hos såväl näringsliv som konsumenter. Företag behöver ställa om produktionssystem, från fossila- till biobaserade råvaror och till ett mer cirkulärt synsätt. Konsumenter behöver förändra attityder och beteenden. Fördelarna att ställa om är flera, bland annat med potentiellt ökad produktivitet, minskad användning av resurser och minskade totala utsläpp. Rådande utmaningar är att få lönsamhet i cirkulära affärsmodeller samt att de aktörer som verkar i samma värdekedja behöver ställa om affärsmodellerna samtidigt. Genom att nyttja befintliga plattformar för samverkan och kapacitetsbyggande, infrastruktur för test- och demo, marknadsekonomiska styrmodeller och regulatoriska sandlådor kan utvecklingen stimuleras.

Skåne har goda förutsättningar att bli en nationellt ledande region inom den biobaserade- och cirkulära ekonomin, främst inom näringarna livsmedel och jordbruk, som kan bidra till en starkt försörjningsförmåga. I dag ingår cirka 12 procent av näringslivets nettoomsättning i en bioekonomi, och i Skåne finns det också tillgång till skogsråvara. Här finns också en väl utvecklad industriell struktur och starka utbildnings- och forskningscentra.

Region Skåne agerar utifrån ett systemperspektiv i syfte att främja och stödja omställningen från linjära- till cirkulära affärsmodeller samt för att öka användandet av biobaserade råvaror. Behov finns av nya tekniska lösningar och tjänster parallellt med behov av att förändra beteenden för att främja efterfrågan av cirkulära- och fossilfria produkter och tjänster.

Därför ska Region Skåne:

- Stödja Skånes näringsliv i omställningen till en mer robust, cirkulär och biobaserad ekonomi. Extra fokus är på livsmedel och jordbruk mot att bli en nationellt ledande region inom näringarna.
- Stödja Skånes näringsliv mot nya arbetssätt och tekniker i omställningen från linjära till cirkulära affärsmodeller, för att öka användandet av biobaserade råvaror och för att främja den biologiska mångfalden. Extra fokus är på specialiseringsområdena Livsmedel, Life Science och hälsa, samt Avancerade material och tillverkning.
- Stödja aktörer i systemet som främjar cirkulära system och affärsmodeller, utveckling av hållbara produkter och tjänster och investeringar hos företag.

Hållbara och flexibla energisystem

I Skåne finns det stor potential för industri- och energisektorn att minska utsläpp av koldioxid genom att elektrifiera och genom att öka användandet av biogas.

Ny fossilfri elproduktion behöver tillföras i Skåne, såväl genom planerbara som intermittenta energikällor. I syfte att skapa bättre förutsättningar för den existerande produktionen av kraftvärme behöver insatser genomföras både för att underlätta ersättandet av den åldrande produktionen och för att genomföra ett generationsskifte av landbaserad vind.

Region Skåne arbetar på bred front med omställning av energisystemet för ökad tillförsel, men också med energieffektivisering och flexibilitet. Det sker dels genom egna insatser, via andra aktörer och via strategiska plattformar som samlar och mobiliserar skånska aktörer kring klimat- och energifrågor. Dessa insatser är viktiga i syfte att förbättra elförsörjningen och att skapa rätt förutsättningar för en ökad elektrifiering inom den skånska industri- och energisektorn.

Satsningar riktade till företag och offentliga aktörer behövs i syfte att fasa ut fossila bränslen och minska elanvändningen genom energieffektivisering. Region Skåne verkar också för de regionala förutsättningarna att bygga ut elsystemet och för att minska rådande geografiska kapacitetsproblem genom en ökad användarflexibilitet.

Därför ska Region Skåne:

- Främja etablering och utveckling av fossilfri elproduktion och biobaserad gasproduktion, energieffektivisering, flexibilitetslösningar och distributionslösningar i syfte att öka Skånes självförsörjningsgrad av eleffekt och biobaserad gas till minst 50 procent.
- Samordna aktörer i syfte att underlätta företagens omställning till fossilfria- och energieffektiva verksamheter.

Hållbar och cirkulär vattenanvändning

En grundförutsättning för näringslivet i Skåne är att det finns tillräckligt med vatten av rätt kvalitet. Med rådande klimatförändringar förväntas bristen på vatten att tillta och redan i dag märks det att den hotande vattensituationen hämmar företags etableringsplaner och konkurrenskraft. Företag i Skåne får nekande beslut i tillståndprocesser då de ansöker om utökat vattenuttag och näringslivet uppger att verksamhetsutvecklingen kan begränsas på grund av otillräcklig vattentillgång. Lagkrav på utökat producentansvar på föroreningar i vattenmiljön förväntas komma som inkluderar fler branscher än industrier inom läkemedel och kosmetika som redan i dag har det ansvaret. Det nya lagkravet innebär ansvar för saneringskostnader av vattenmiljön orsakade av producentens föroreningar.

Företagens omställningsarbete för att bli vattensmarta handlar om att börja använda alternativa vattenkällor, öka reningsgraden av utgående vatten, återcirkulera använt vatten eller ingå i en industriell symbios. De företag som ställer om säkrar tillgången för den egna verksamheten, bidrar till en ökad robusthet i samhället och bidrar till den gröna omställningen i Skåne.

Region Skåne stödjer det skånska näringslivet att ställa om till en mer robust, hållbar och cirkulär vattenhantering. Det sker genom att främja kunskaps-spridning, att ge stöd och styrmedel samt att bevaka ny lagstiftning.

Därför ska Region Skåne:

- Samordna aktörer i Skåne för att påskynda näringslivets omställning till en mer effektiv vattenhantering samt verka för att sprida kunskap för en ökad vattenåtervinning.
- Samordna aktörer såväl i Skåne som nationellt i syfte att öka kunskap och förståelse för en robust och hållbar vattenförvaltning vilket är en grundförutsättning för fortsatt vattenarbete.
- Stödja företag i utvecklingen av innovationer inom vattenområdet i syfte att effektivisera och cirkulera hantering av vatten, bland annat inom specialiseringsområde Smarta hållbara städer.

God tillgång till kompetens

Näringslivet i Skåne står inför stora förändringar och behöver säkerställa tillgången till rätt kompetens och arbetskraft för att möta samhällsomvandlingen som främst drivs av digitalisering, automatisering och klimatomställning. Samverkan och helhetssyn krävs för förmågan att planera utifrån framtida behov, undvika högre strukturell arbetslöshet och för att säkra regionens konkurrenskraft och hållbara utveckling. Att tillgängliggöra kompletterande och kortare utbildningsvägar behövs för att underlätta för såväl företagens som för arbetskraftens omställning. På så vis säkerställs att utbildningssystemet och arbetsmarknadens parter i Skåne kan agera proaktivt, att arbetskraften blir mer rörlig och att regionen kan attrahera nya företag och investeringar. Genom att tillsammans bygga robusta men dynamiska system och upprätthålla dem genom kontinuerlig dialog, säkras en regional beredskap och kapacitet att snabbt agera och mobilisera gemensamma insatser. Det kan handla om att snabbt möta kortsiktiga behov, men framför allt att långsiktigt säkra beredskap och kapacitet för att hantera större kriser som kan hota näringslivets förutsättningar.

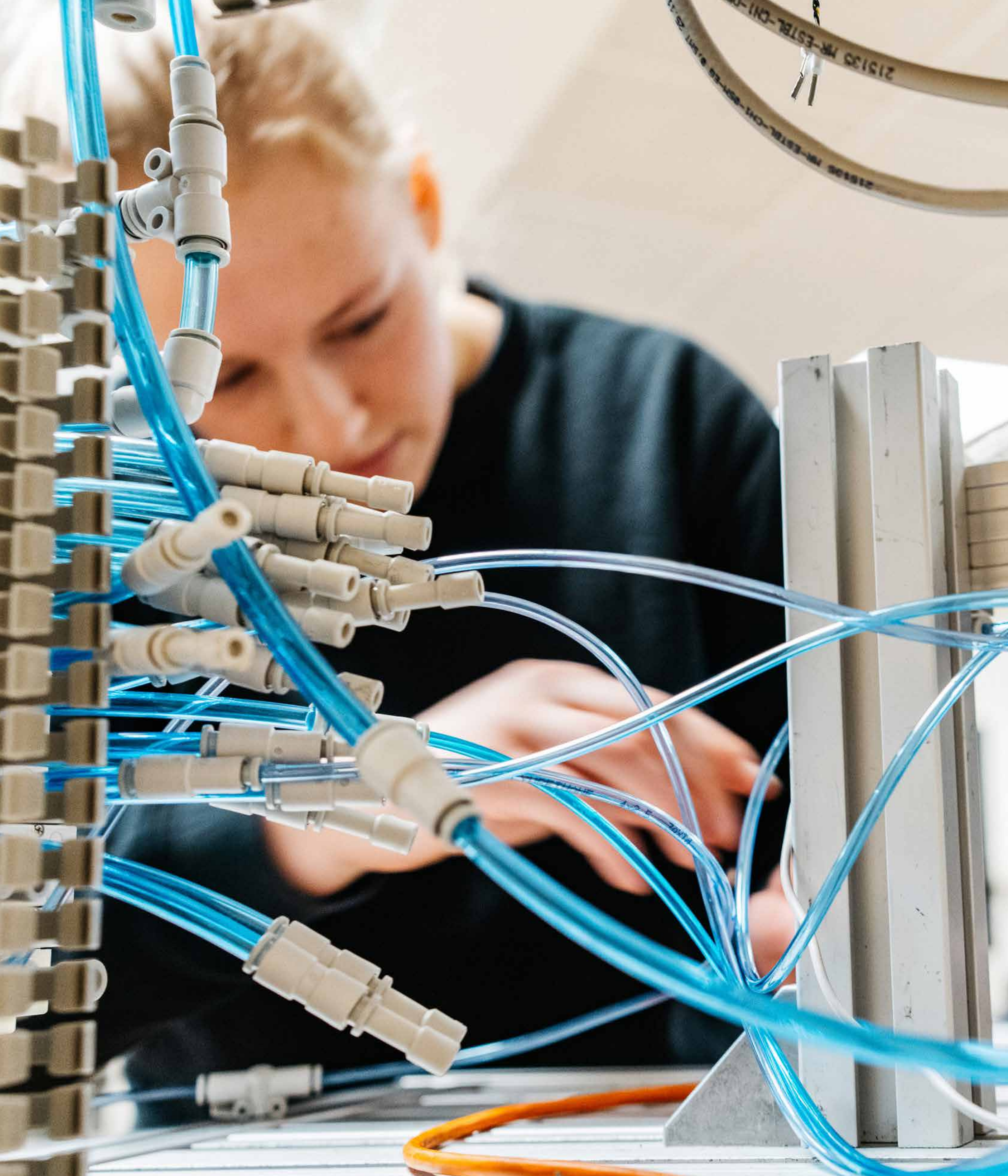
Grundläggande utbildningar har en lång planeringshorisont och förändringar i utbildningssystemet får

effekt först efter flera år. Det är därför avgörande att redan nu identifiera och satsa på framtida bristyrken och kompetenser. Samtidigt råder det redan i dag stora och akuta kompetensbehov inom många sektorer, såsom vård och omsorg samt teknik och tillverkningsindustri, där utmaningar med matchningsproblematik i kombination med otillräckliga utbildningsvolymerna behöver adresseras omgående.

Därför ska Region Skåne:

- Driva på ökad regional- och nationell samverkan genom att delta i och utveckla internationella, nationella och regionala arenor.
- Stärka aktörers förutsättningar inom kompetensförsörjning att agera på obalanser på arbetsmarknaden.
- Fördjupa kunskapen om de regionala kompetensbehoven genom dialog med arbetsmarknadens parter, branschorganisationer, utbildningshuvudmän och andra aktörer.

Utbildningssystemets planering och dimensionering

Samtliga utbildningsformer i det svenska skolsystemet bidrar till kompetensförsörjningen i Skåne. Huvudmännen för de olika utbildningsformerna varierar och utbildningar genomförs av antingen en statlig, kommunal eller fristående privat/ideell aktör. En förutsättning för bättre matchning på arbetsmarknaden är att utbildningarna är relevanta och att de är rätt dimensionerade för arbetsmarknadens behov. Därför är samverkan och dialog mellan aktörerna en förutsättning för att långsiktigt kunna påverka det regionala utbildningsutbudet.

De svenska regionernas roll har utökats och stärkts för planering och dimensionering av det regionala utbildningsutbudet och utbildningsinnehållet, så att det i högre grad matchar arbetslivets långsiktiga kompetensbehov. Detta vill Region Skåne fortsatt utveckla och ytterligare stärka. Utbildning är en kostsam investering både för samhälle och individ och behöver därför utformas på bästa möjliga sätt i syfte att främja produk-

tivitet och innovationskraft hos näringslivet men också för att främja möjligheterna till ett livslångt lärande, en ökad omställningsförmåga och till en ökad sysselsättningsgrad i Skåne.

Därför ska Region Skåne:

- Stärka samverkan mellan näringsliv, arbetsliv och utbildningssektor.
- Stödja utvecklingen av yrkesutbildningar som möter Skånes nuvarande och framtida kompetensbehov.
- Verka för en bred tillgång till STEM-relaterade utbildningar (Science, Technology, Engineering and Mathematics) inom samtliga utbildningsformer.
- Stödja etablering av spetsutbildningar som stärker forskningsmiljöer inom Skånes specialiseringsområden.
- Främja utvecklingen av utbildningar utifrån tillgänglighet och geografi i hela Skåne.

Framtidens arbetskraft

Det finns ett antal utmaningar för att möta såväl dagens som morgondagens arbetskraftsbehov. Andelen elever som söker till och fullföljer en yrkesutbildning har över tid minskat samtidigt som efterfrågan på kompetens inom industrin, hantverksyrken och samhällsbyggnad har ökat. Det skapar ett växande gap mellan utbud och behov. Kunskapsnivåer i matematik, naturkunskap och läsförståelse sjunker och skillnaden ökar mellan elever och skolor. Samtidigt blir gruppen lågpresterande elever allt fler. Det finns inomregionala skillnader i behörighetsgrad till gymnasiet och kända mönster som är kopplade till elever/studenters geografiska hemvist, socioekonomiska bakgrund, kön och etnicitet när det gäller val till utbildningar och yrken. Det är även vanligt med avbrutna gymnasieutbildningar, särskilt vid de

yrkesförberedande programmen. Tech, Life Science, avancerad tillverkningsindustri och energi bidrar till ekonomisk tillväxt, teknologisk utveckling och innovationer i regionen. För att möta efterfrågan från arbetsgivare, stödja innovationsdrivna näringar och behålla nationell och global konkurrenskraft behöver en högre andel av arbetskraften vara STEM-utbildade. Satsningar som bidrar till att en högre andel av arbetskraften kan och vill söka sig till STEM-förknippade utbildningar och yrken är nödvändiga. Det ger en positiv påverkan på den regionala tillväxten, sysselsättningen och samhällets förmåga att ställa om mot en mer hållbar framtid.

En regional satsning kräver insatser i flera led vilket bland annat innebär förbättrade kunskapsnivåer i grundskolan och att bredda rekrytering till såväl gymnasie- som eftergymnasiala utbildningar.

Kompetens som företagets viktigaste resurs

Förmågan att attrahera, utveckla och behålla kompetenta medarbetare kan vara avgörande för företags konkurrenskraft. Ett rådande hinder för tillväxt hos små och medelstora företag (SMF) i Sverige är deras utmaning att hitta rätt arbetskraft. Digitalisering, automatisering och nya värdekedjor leder till en arbetsmarknad i snabb förändring. I en alltmer kunskapsintensiv ekonomi är det humankapitalet som tillsammans med teknik och finansiellt kapital skapar konkurrensfördelar. Genom att investera i medarbetares utbildning och skapa möjligheter till ett

livslångt lärande stärker företag sin konkurrenskraft och minskar risken för kompetensbrist.

Näringslivets förmåga att attrahera nya medarbetare från såväl Sverige som internationellt, bidrar till den regionala tillväxten. Därför ska det vara enkelt att etablera sig i regionen och att hitta till skånska företag.

Tillgången på kompetens är en viktig samhällsfråga och samverkan mellan det offentliga, näringslivet och huvudmän i utbildningssystemet är nödvändig för att säkerställa att rätt kompetens finns tillgänglig, både på kort- och lång sikt.

Därför ska Region Skåne:

- Kartlägga, analysera och belysa regionala obalanser i utbildningssystemet.
- Skapa förutsättningar för individer att fatta välgrundade utbildnings- och yrkesval genom att undanröja strukturella hinder.
- Verka för att en högre andel elever väljer yrkesprogram på gymnasiet samt bidra till att genomföra breda, långsiktiga insatser på samtliga utbildningsnivåer i syfte att öka intresse för utbildning och yrken inom STEM.

Därför ska Region Skåne:

- Främja kompetensutveckling med anknytning till Skånes specialiseringsområden och till kompetens som underlättar i företagets omställningsarbete.
- Stärka regionens attraktionskraft för internationell arbetskraft, bland annat genom ökat samarbete i Öresundsregionen.
- Stärka små och medelstora företags förmåga till strategisk kompetensförsörjning. Bland annat genom att stödja utveckling och spridning av strategiska kompetensförsörjningsmodeller.

Ökad tillgång till kapital

Brist på kapital är ett grundläggande hinder för tillväxt för små och nya företag. Beroende på typ av bolag och rådande utvecklingsfas söker sig bolag mot olika typer av finansieringslösningar så som till exempel lånefinansiering, riskkapital och bidrag.

Innovativa företag i tidig utvecklingsfas kan ha svårt att få lån då marknaden uppfattar riskerna som för höga. Region Skåne kan agera för att komplettera marknaden och för att säkerställa att denna typ av företag får stöd av aktörer i främjarsystemet. Utöver lån kan det också finnas behov av andra typer av kapital, så som bidrag och riskkapital.

Tillgången till riskkapital har minskat för företag som befinner sig i de tidiga utvecklingsskedena och investeringar rör sig alltmer mot företag som är i en tillväxtfas. För utvecklingstunga bolag där kostnaderna är höga innan försäljning startat, är tröskeln extra hög. Osäkerhet och brist på information bidrar till att investerare och nya bolag inte hittar varandra. Här kan offentliga aktörer, exempelvis Region Skåne, agera marknadskompletterande och bidra till att minska trösklarna för investeringar med riskkapital. Det råder också en obalans i systemet. En oproportionerligt stor del av riskkapital går till företag som är grundade enbart av män.

Tillgång till internationellt riskkapital är ofta begränsad för små och medelstora företag. Internationella investerare söker skalbarhet och diversifiering i sin investeringsportfölj och eftersträvar syndikering med regionala och nationella investerare. Enskilda investeringar på nya marknader ses sällan som tillräckligt lönsamma då kostnaden för inträde är hög. Det krävs därför en ökad närvaro av investerare som vill bygga broar mellan regionalt, nationellt och internationellt kapital. Parallellt behöver företag stärka kompetensen kring riskkapitalprocesser och vad som krävs för att bli attraktiva investeringsobjekt internationellt.

Region Skåne arbetar för en ökad tillgång till kapital, framför allt för små och medelstora företag. En ökad synlighet och kunskap om investeringsmöjligheter i regionen underlättar generellt för existerande investerare att rikta blickarna mot investeringsbara bolag i Skåne.

Därför ska Region Skåne:

- Verka för bättre tillgång till kapital och förstärkt mottagarkapacitet med extra fokus på underrepresenterade entreprenörer.
- Verka för ökad synlighet av investeringsbara bolag för att attrahera fler nationella och internationella investerare till Skåne.

Förbättrade ramvillkor för företagande

Ett företagsklimat är summan av de institutioner, attityder, regler och kunskaper som företagen möter i vardagen. Det handlar om de ramvillkor för företagande som är avgörande för de skånska företagens möjligheter att växa och utvecklas långsiktigt och hållbart. Kommunerna i Skåne är viktiga för hur företagsklimatet upplevs, då de lokalt kan påverka hantering av vissa tillstånd, olika typer av tillsyn, bemötande och en tillförlitlig och snabb ärendehantering.

Större företag spelar en viktig roll för Skånes långsiktiga tillväxt men möter hinder vid etablering och expansion. För att stärka den regionala dynamiken behöver Skåne bli mer attraktivt för dessa aktörer, inte minst inom avancerad tillverkningsindustri. Förutsättningar för långsiktiga investeringar och innovation kan skapas om flaskhalsar minimeras så som exempelvis tillgång till el, mark och tillstånd.

Företagsklimat

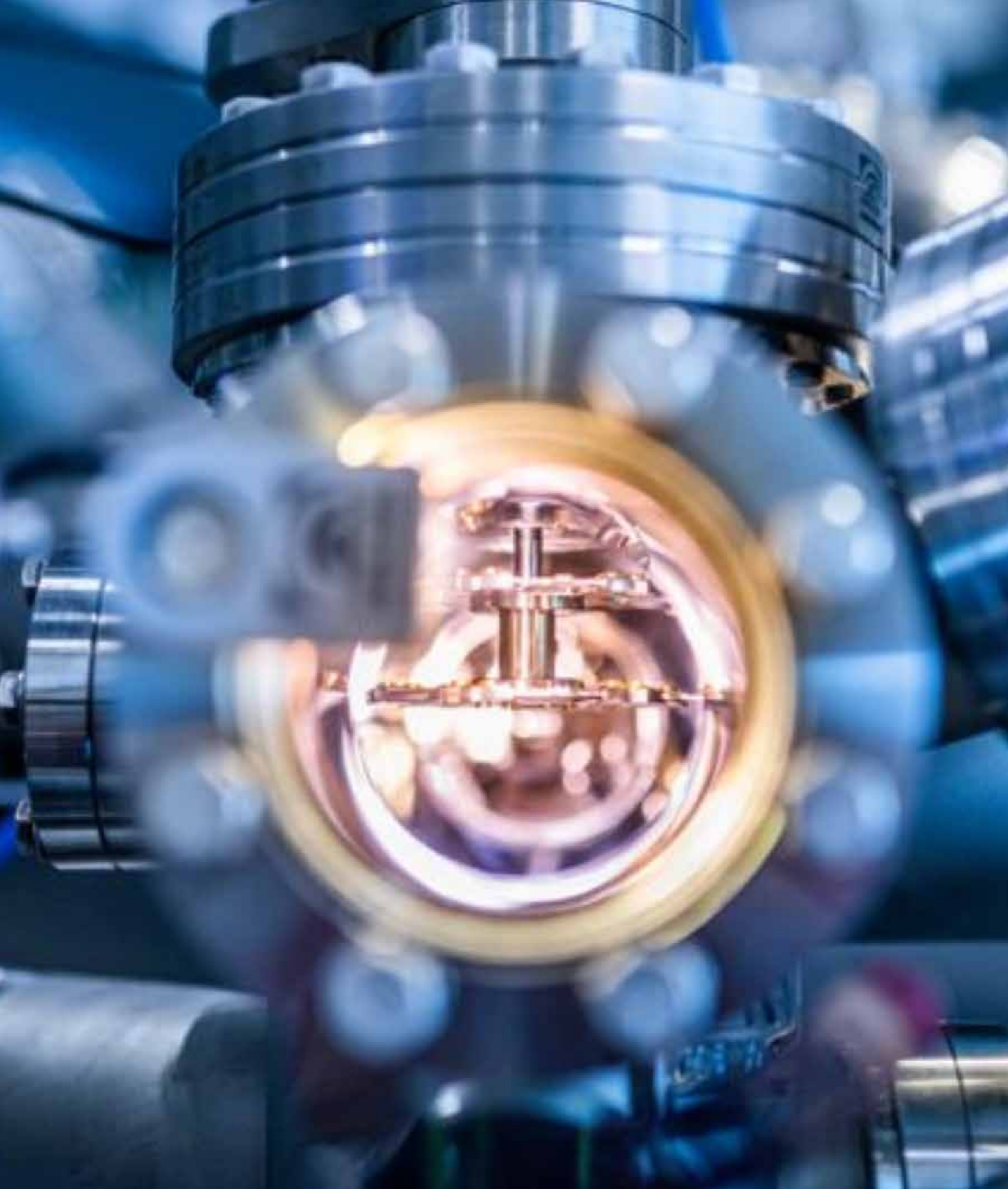
I Skåne finns det skillnader mellan kommunernas lokala företagsklimat. Genom samverkan kan kommunerna i Skåne tillsammans med Region Skåne skapa en mer enhetlig kommunal näringslivsservice och stärka förutsättningarna så de blir mer likvärdiga för företagen i hela Skåne.

Andra ramvillkor som till exempel kompetensförsörjning, utbildningskvalitet, skattesystem, mark-tillgång, tillgång till bostäder och infrastruktur bidrar också till hur ett företagsklimat upplevs. Region Skåne har som regional utvecklingsaktör en viktig roll att spela i att lyfta företagens behov av kompetensrelaterade insatser – både i nationellt påverkanssyfte och i regionala planer för transporter och markanvändning.

Därför ska Region Skåne:

- Samordna arbetet mellan kommuner och mellan regionala och nationella aktörer i syfte att gemensamt stärka och utveckla företagsklimatet i hela Skåne.
- Tillhandahålla kunskapsunderlag, nätverk och erfarenhetsutbyte.
- Initiera, finansiera och leda utvecklingsprojekt i syfte att förenkla regelverk och förbättra myndighetsutövning.

Fler stora företag och möjligheter till expansion

Storskaliga företag som finns i Skåne har en betydande roll i den regionala ekonomin. De driver produktivitet, innovationer och är mer globala jämfört med mindre företag. De har kompetens kring internationalisering och är en grogrund för stärkt företagande och spin-offs. Insatser behövs för att stärka fördelarna för företag att verka regionalt för en starkare förankring i Skåne.

I Skåne finns det gott om nystartade och små företag, men relativt få stora. Det skapar en annan näringslivsdynamik i relation till andra jämförbara regioner. Det kan få konsekvenser för forskning och utveckling, produktivitet och export men även näringslivets kompetensförsörjning. Skåne bedöms inte nå upp till riksgenomsnittet inom dessa områden utan att få fler medelstora och större företag som är etablerade i regionen. Stora företag tar ofta en ledande roll i strategiskt kompetensförsörjningsarbete som även stärker stora och medelstora företags förmåga att hitta och behålla rätt kompetens.

För att nå en mer gynnsam ekonomisk dynamik mellan tillverkande företag och tjänsteföretag i Skåne behöver regionen vara mer attraktiv för fler stora företag inom avancerad tillverkningsindustri och för företag med väsentlig forskning och utveckling

att etablera sig och expandera här. Företag inom högteknologisk tillverkning är kunskapsintensiva och har i regel en högre produktivitet och tillväxtpotential utanför Skånes gränser, jämfört med kunskapsintensiva tjänsteföretag. Fler stora tillverkande företag i Skåne bidrar till långsiktiga investeringar i regionen och till en ökad försörjningsförmåga och beredskap.

Det finns hinder som försvårar för tillverkande företag och för internationella företag att etablera sig och växa i Skåne. Det handlar om tillgång till el/energi, mark och beviljande av tillstånd.

Därför ska Region Skåne:

- Underlätta för etablering och expansion av medelstora och stora företag, med särskilt fokus på företag med avancerad tillverkning.
- Verka för att stora företag är involverade i regionala insatser i syfte att behålla såväl som att utöka deras närvaro i Skåne.
- Verka för att förenkla företagens möjlighet till etablering och expansion, till exempel kring energi- och markbehov och tillstånd. I detta bör en hållbar markanvändning särskilt beaktas.

Affärsutveckling och omställning

Företags förmåga att växa och ställa om har en avgörande betydelse för det enskilda företags tillväxt och robusthet. Men det bidrar också till samhället och till en hållbar utveckling. Nyckeln till utveckling och lönsamhet är en väl fungerande affärsmodell och förståelsen för kundernas behov.

För att rusta näringslivet krävs nya affärsmodeller, en ökad digitalisering, fler satsningar på hållbara och resurseffektiva lösningar som minskar påverkan på miljö och klimat. Denna omställning utmanar särskilt små och medelstora företag. Samtidigt skapar dessa förändringar möjligheter till oprövade affärsidéer, produkter och tjänster.

Region Skåne fortsätter inslagen väg med att vara lyhörda och aktivt arbeta för att förstå näringslivets behov i relation till snabba omvärldsförändringar, en ökad beredskap och för att skapa robusta värdekedjor. Det kommer att kräva tillgänglighet till ytterligare stöd i syfte att utveckla metoder för en ökad robusthet hos företagen i Skåne och för en utökad regional beredskapsförmåga. Detta är också ett viktigt perspektiv i arbetet med näringslivets internationalisering.

Region Skåne stödjer företag med insatser på flera nivåer och med olika tidshorisonter. I det korta per-

spektivet sker riktade och anpassade insatser i syfte att stödja företag i deras affärsutveckling och utifrån omvärldshändelser. Branschens förutsättningar och behov varierar. Därför stödjer även Region Skåne det näringslivsfrämjande systemet för att tillgodose olika bransch- och företagsbehov.

Region Skåne bistår med finansieringsinstrument i syfte att skapa förnyelse, tillväxt och fler arbetstillfällen i Skåne. Vid tidigare uppföljning av dessa stöd, visar mottagarna en markant högre tillväxt än kontrollgruppen. Generellt skapas fyra av fem jobb i företag med färre än 50 anställda.

Tillsammans med digitalisering utgör grön omställning en fundamental förändringskraft som omformar Skånes näringsliv och skapar nya förutsättningar för regional konkurrenskraft. Den dubbla omställningen (twin transition), beskriver hur digitalisering och grön omställning samverkar och förstärker varandra. De skånska företagens digitalisering blir därmed ett avgörande verktyg för att nå klimatmål, samtidigt som ökade hållbarhetskrav driver utvecklingen av nya digitala lösningar.

Affärsutveckling

Affärsutveckling innebär att utveckla företags affärsdrivande verksamhet och processer. Stöd handlar om att identifiera affärsmöjligheter och utmaningar i relation till en hållbar omställning, kostnader, resursanvändning, digitalisering, nya produkter och tjänster, varumärke, värdeerbjudande samt hur företaget organiserar sig för att leverera detta.

Region Skånes roll är att skapa förutsättningar för företag i Skåne som vill och kan växa med prioritet på små och medelstora företag. Genom en tät samverkan med de näringslivsfrämjande stödaktörerna ger Region Skåne stöd till såväl nya företag som till företag i en tillväxt-, mognad- eller förändringsfas. Affärsutvecklingsstöd sker genom att tillhandahålla kunskap, rådgivning, kapital och tillgång till nya marknader.

Det kan ske med ett direkt stöd men handlar primärt om ändamålsenligt och effektivt indirekt stöd via näringslivsstödjande aktörer.

Därför ska Region Skåne:

- Underlätta tillgången till finansiering för affärsutveckling genom finansieringsinstrument och finansiering via stödaktörer.
- Utveckla, stödja och koordinera de aktörer som bistår med affärsutveckling till små och medelstora företag.
- Ta fram relevant kunskapsunderlag, främja kunskapsspridning och stärka nätverk genom att samla främjandeaktörer, kommuner och företag.

Digital omställning

Dagens digitala ekonomi ställer krav på förmågan till en snabb digital omställning som kan vara avgörande för företags konkurrenskraft. I Skåne finns behov av insatser som stödjer företag att digitalisera verksamheter, öka den digitala kompetensen samt att tillvarata möjligheterna med ny teknik som artificiell intelligens (AI) och dataanalys. Många företag har påbörjat den digitala transformationen men behov finns för ytterligare stöd och vägledning så att företag fullt ut kan dra nytta av digitaliseringens möjligheter och uppfylla regleringar inom området.

Data är en värdeskapande resurs som kan bidra till utveckling och innovation av nya produkter och tjänster. Insatser behöver ske för att öka företagens kom-

petens inom datadriven utveckling. I dag är tillgång till data ofta begränsad, exempelvis på grund av inläsning i system och låg publicering av offentliga data.

Behovet av kunskap om informations- och cybersäkerhet ökar och är av stor vikt för att minska sårbarhet för olika typer av dataintrång och cyberattacker. Ökade lagkrav på företag innebär en större administrativ börda och gör det utmanande att hålla sig uppdaterad – samtidigt som det kan ge företag en konkurrensfördel.

En robust digital infrastruktur ligger till grund för hela samhällets digitala utveckling. Skåne har en väl utvecklad digital infrastruktur men en ökad digital beredskap behövs för att säkerställa en hög redundans och robusthet.

Därför ska Region Skåne:

- Utveckla insatser för små och medelstora företag att använda ny teknik och skapa följsamhet, särskilt inom områdena AI, cybersäkerhet och datadriven analys.
- Verka för ökad digital beredskap och robusthet hos små och medelstora företag och stärka kompetenser inom informations- och cybersäkerhet.
- Främja datadriven utveckling samt publicering och användning av öppna data för affärsutveckling och innovation.
- Främja insatser som syftar till den dubbla omställningen (twin transition), den gröna och digitala omställningen.

Grön omställning

Den gröna omställningen är en nödvändig förändring mot en ekologiskt hållbar ekonomi som bygger på koldioxidsnåla lösningar, främjande av cirkulär ekonomi och biologisk mångfald och på en hållbar användning av naturresurser. Nya lagkrav och förväntan på en ökad transparens ställer krav på företags behov av att snabbt ställa om. Även en ökad efterfrågan på hållbara tjänster, produkter och processer driver utvecklingen framåt.

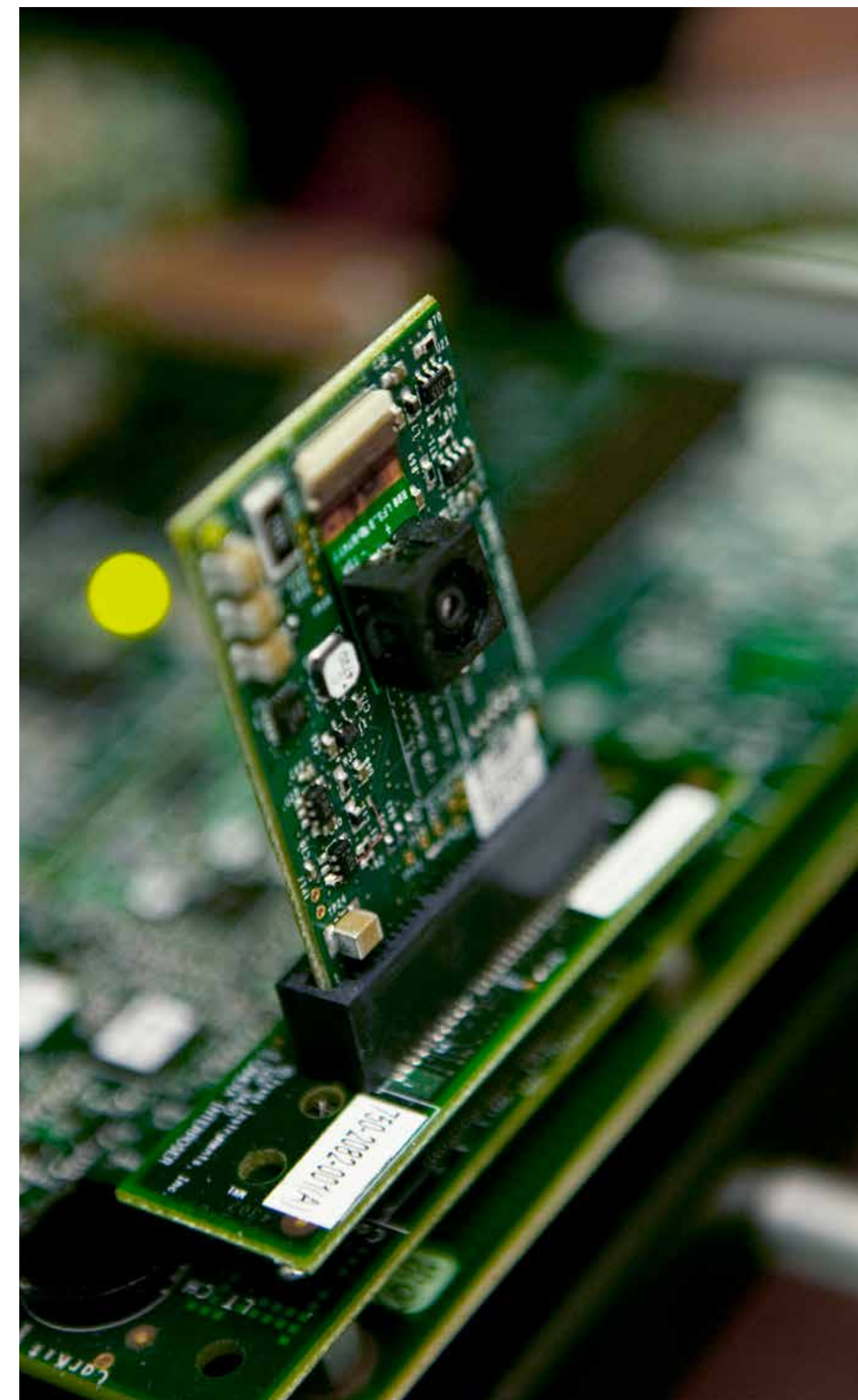
Grön omställning skapar behov av investeringar och förändrade arbetssätt. Med rätt stöd kan företag motiveras, få hjälp att hantera målkonflikter och att hitta lösningar som kombinerar hållbarhet med lönsamhet.

Det finns flera utmaningar i omställningsarbetet. Skärpta lagkrav och ökade regelkrav på branscher innebär ett tilltagande behov av att förstå hur verksamheter påverkas, såväl direkt som indirekt. Målkonflikter som uppstår i relation till användande av vatten, mark och energi innebär utmaningar i tillståndsprocesser och nekade beslut. Ökade kostnader för att ställa om kan hindra omställningstakten.

Behov av kunskaps- och kompetenshöjande insatser är nödvändiga och i Skåne finns det många aktörer som på olika sätt stödjer företag i deras omställningsarbete. Stödsystemet är dock fragmenterat och det finns behov av att koordinera och öka kännedomen om aktörernas tjänster.

Därför ska Region Skåne:

- Utveckla och stödja aktörerna i stödsystemet så att de i högre grad främjar företagens gröna omställning.
- Tillhandahålla kunskap kring lagstiftning, branschstandarder, affärsutveckling, teknik och tjänsteutveckling samt resurseffektivisering.
- Underlätta tillgång till finansiering för investeringar i grön omställning.

Ökad internationalisering

I en globaliserad värld är internationalisering av företagens verksamhet en avgörande faktor för en regions långsiktiga utveckling och konkurrenskraft. Samtidigt råder det ett nytt globalt politiskt- och ekonomiskt läge som är en utmaning och gör det svårnavigerat på världsmarknaden. Geopolitiska spänningar, en förändrad global handel och nya makroekonomiska förutsättningar där beredskap och robusthet i försörjningskedjor blir allt viktigare. Många företag ser om sina värdekedjor då de globala produktionssystemens sårbarhet leder till ett ökat fokus på robusta värdekedjor. De har därför blivit vanligare de senaste åren att företag väljer att omlokalisera verksamheten för att skapa kontroll över tillverknings- och värdekedjor och för att anpassa sig till ändrade regler och förutsättningar.

Genom att främja företagens möjligheter att etablera sig på internationella marknader, attrahera utländska investeringar och skapa gränsöverskridande samarbeten stärks näringslivets utvecklings- och innovationskraft. En ökad internationalisering kan genomföras genom export- och investeringsfrämjande åtgärder. Att öka regionala företags möjligheter att nå nya marknader och stärka sina positioner internationellt bidrar till ökad tillväxt och robustare företag. Att attrahera utländska investeringar stärker det regionala näringslivet, skapar arbetstillfällen och driver teknikutveckling.

Export

Sveriges ekonomi är starkt beroende av export, som står för cirka hälften av Sveriges BNP. Skåne har en stor potential att stärka positionen på den internationella marknaden men det finns utmaningar. Trots att 13 procent av Sveriges befolkning bor i Skåne motsvarar exporten endast cirka nio procent av landets totala varuexport. En stor del av exporten från Skåne är tjänster, som det inte finns statistik över. En annan förklaring till Skånes förhållandevis låga exportandel är att näringslivsstrukturen domineras av små och medelstora företag. Däremot är andelen exporterande företag i Skåne högre än rikssnittet, vilket är ett bra utgångsläge att bygga vidare på.

Företag som tar steget ut på världsmarknaden uppvisar ofta högre produktivitet än branschgenomsnittet och utvecklas snabbare än de företag som bedriver verksamhet på hemmamarknaden. De små och mellanstora företagen i Skåne som verkar internationellt har en starkare framtidstro och en större vilja till tillväxt än andra företag. Men de möter hinder i arbetet med internationaliseringen som består av brist på kompetens, brist på internationella kontakter och finansieringssvårigheter.

Export kan ha en påverkan på Skånes beredskap, till exempel kan ökad export inom livsmedelssektorn bidra till en ökad försörjningsförmåga.

Därför ska Region Skåne:

- Utveckla förutsättningarna för att stärka exportförmågan hos små och medelstora företag.
- Vidareutveckla samarbetet med Exportcenter Syd och med kommuner och stödaktörer i syfte att öka internationaliseringen bland små och medelstora företag.

Investeringsfrämjande

När utländska företag investerar i en liten innovativ ekonomi som Sverige söker de ofta strategiska tillgångar så som tillgång till kompetens, forskning och utveckling (FoU), teknik eller EU:s inre marknad. Utländsk investering skapar direkta effekter på den regionala ekonomin i form av ökad FoU, tillgång till kapital och överföring av teknologi. De indirekta effekterna är spridning av FoU och teknologi som påverkar den omgivande miljön och andra konkurrerande företag.

Skåne har styrkor som är attraktiva för utländska direktinvesteringar så som Skånes geografiska läge i norra Europa, starka akademiska institutioner, tillgång till högutbildad arbetskraft samt närhet till forskningsanläggningarna ESS och MAX IV. Detta

skapar en internationellt konkurrenskraftig innovationsmiljö. Det diversifierade näringslivet som finns i Skåne attraherar investerare inom många olika områden. Utländska direktinvesteringar är viktiga för vår region då de inte bara utgör ett inflöde av kapital utan också bidrar till teknikutveckling, till kompetens inom ledning och kommersialisering och till integration i globala värdekedjor.

I Skåne finns det en stor potential bland de redan etablerade utlandsägda företagen. I dag har nästan var fjärde skåning en anställning i ett privat utlandsägt bolag. Med tillgång till investeringar för expansion kan produktivitetsförbättringar ske, möjlighet till fler internationella nätverk genereras och fler nya arbetstillfällen kan skapas.

Därför ska Region Skåne:

- Förbättra processer för utländska investeringar och attrahera utländska direktinvesteringar inom Skånes specialiseringsområden.
- Främja utveckling och samordning av landningsplattformar som förenklar etableringen för utländska företag och utländsk talang.
- Utveckla möjligheterna att integrera utlandsägda företag i det lokala ekosystemet och främja samverkan mellan företag, offentliga aktörer och akademi.

Fler skånska innovationer når marknaden

Skåne har lägre privata investeringar inom forskning och utveckling (FoU) än andra jämförbara regioner vilket är en begränsning för Skånes konkurrenskraft. Den lägre nivån beror på att flera större företag försvann under finanskrisen som på kort- och medellång sikt inte kan ersättas av mindre företag. Stora företag är essentiella för innovationskraften hos näringslivet i Skåne och är en viktig del av det regionala ekosystemet. De senaste årtiondena står fyra sektorer för 75 procent av de globala investeringarna i privat FoU. De är mjukvara, IT-hårdvara, Life Science och bilindustri. Skåne har tydliga styrkor inom de tre första sektorerna där innovationskraften och privat FoU behöver öka.

Insatser från Region Skåne ska riktas mot teknikutveckling och ökad produktivitet inom Skånes sex specialiseringsområden som kan bidra till ökad konkurrenskraft i Skåne och till globala framgångssagor. För att uppnå detta behövs bland annat mer fokus på forskningsintensiv teknik, så kallad deeptech. Insatser behöver ske utifrån ett systemperspektiv där satsningar på kunskapsinnehåll och privat FoU når företag i olika storlekar och med varierande förutsättningar.

Kommersialisering av forskning

Skåne och Sverige har i internationella jämförelser stora investeringar i FoU både från offentlig och privat sektor. Skåne ligger dock efter inom privat FoU i relation till andra jämförbara regioner. För att öka Skånes konkurrenskraft genom innovation behöver två utmaningar adresseras, att öka privat FoU och att i högre grad omsätta forskning i innovativa bolag. I dag omsätts inte investeringar i FoU i tillräcklig grad som bidrar till innovation och tillväxt i Skåne. En möjlig förklaring är att en stor del av Sveriges FoU utförs av multinationella företag och att värdet av FoU-resultat omsätts på andra ställen. Trots höga FoU-investeringar är Sveriges export av högteknologiska produkter låg jämfört med andra OECD-länder. Detta tyder på ineffektivitet i att omvandla forskning till kommersiellt gångbara produkter. En betydande del av FoU i Sverige och Skåne har historiskt gått till grundforskning snarare än till mer marknadsnära forskning. I Skåne behöver vi bli bättre på interaktion mellan akademi, näringsliv och entreprenörer för ökad tillämpning av forskning. Stöd och miljöer behöver skapas som uppmuntrar och ger ett gynnsamt och utforskande klimat för sådana möten.

Därför ska Region Skåne:

- Främja kommersialisering av forskningsresultat inom specialiseringsområdena, med fokus på forskningsintensiva tekniker, så kallad deeptech.
- Verka för genomförandet av FIRS-gruppernas olika agendor, med särskild inriktning på forskningsintensiva tekniker.
- Främja nätverksbyggande och öka interaktionen mellan företag, akademi och offentlig sektor i syfte att öka FoU.

Testbäddar och tillhörande innovationsmiljöer

Testbäddar är en metod att testa ny teknik och öka kommersialiseringstakten. Det är också ett sätt att samla intressenter, relevant kompetens och utveckla angränsande satsningar i en innovationsmiljö. Det tar tid och är svårt att etablera livskraftiga testbäddar och miljöer för interaktion mellan forskare och företag, men när de väl är etablerade finns goda förutsättningar att driva FoU och innovation utan att snedvrida konkurrensen.

Skåne har ett lägre antal testbäddar och en relativt låg närvaro av forskningsinstitut även inom Skånes sex prioriterade smarta specialiseringsområden. För att skapa bättre förutsättningar i Skåne behövs en strategi som kopplar näringslivets behov till testbäddar, en ökad finansiering och bättre samordning mellan aktörer.

Därför ska Region Skåne:

- Utveckla näringslivets tillgång till infrastruktur för utveckling och test.
- Stödja utvecklingen av testbäddar och innovationsmiljöer för att stärka implementeringen av nya teknologier inom Skånes specialiseringsområden.
- Stärka Skånes spetskompetenser och innovationsmiljöer med relevans för testbäddar.

Skåne – en nulägesbeskrivning

Skåne är en av Sveriges mest dynamiska och befolkningstäta regioner. Det geografiska läget är strategiskt viktigt då Skåne binder samman den europeiska kontinenten med Skandinavien. I Skåne finns det en växande befolkning, starka forsknings- och utbildningsmiljöer, ett diversifierat näringsliv och god internationell tillgänglighet.

Skåne är också en integrerad del av Greater Copenhagen-regionen, Nordens största arbetsmarknadsregion med omkring 4,5 miljoner invånare. Öresundsbron har en strategiskt viktig roll för regionen som gör det möjligt till ökad mobilitet, gränspendling, handel och integration. Efter en tid av stagnation ökar gränspendling och integrationen igen. När Fehmarn Bält-förbindelsen är färdig år 2029 ökar tillgängligheten till Europa än mer. Med en geografisk närhet till drygt tolv miljoner skapas möjligheter till en större arbetsmarknad ökad handel och turism. Köpenhamns flygplats förbinder regionen med resten av världen och är central för det skånska näringslivet.

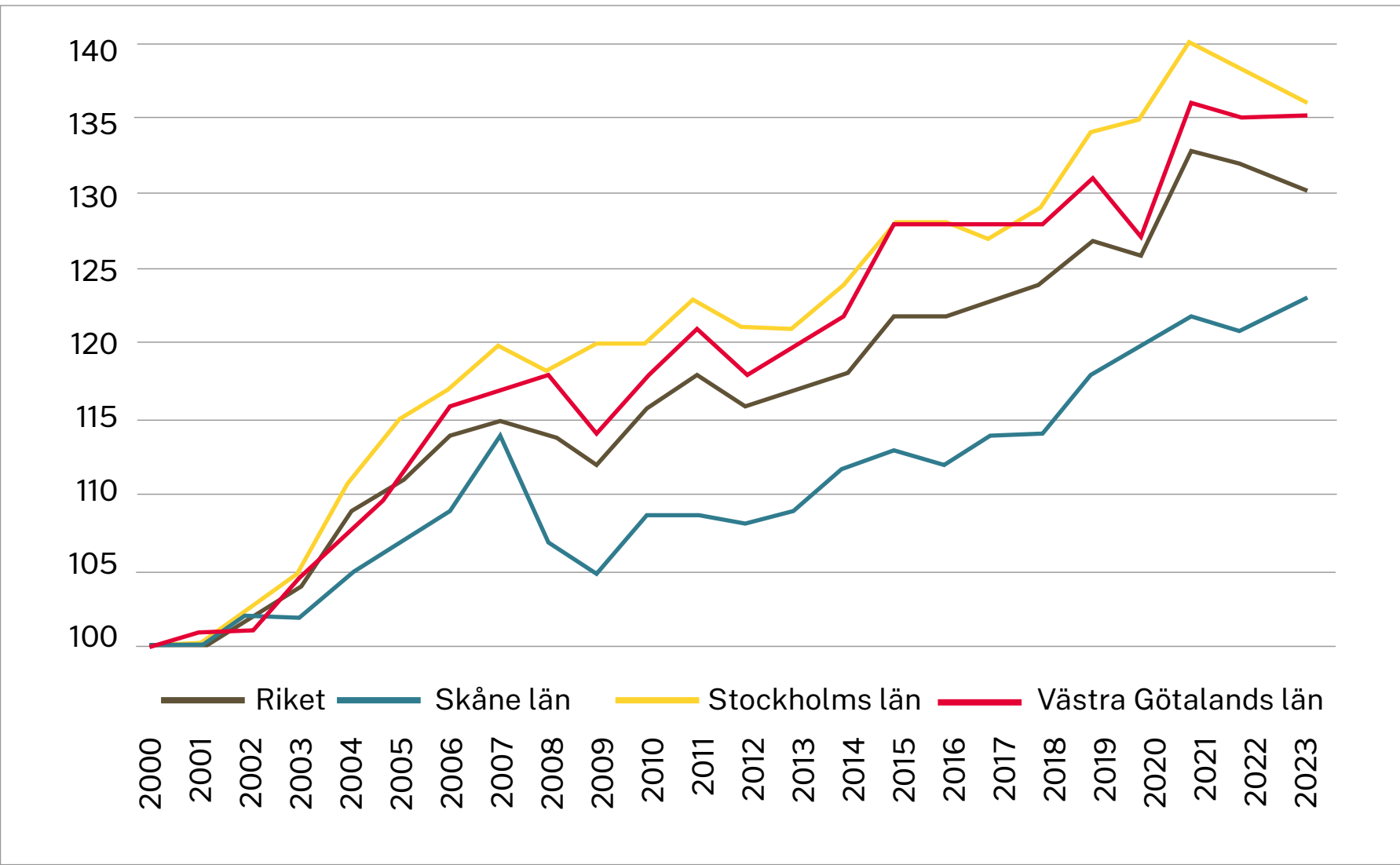
I Skåne finns strukturella utmaningar. Trots en ökad sysselsättning har andelen förvärvsarbetande av den arbetsföra befolkningen under lång tid varit under riksgenomsnittet. Regionens produktivitet har historiskt varit lägre jämfört med övriga storstadsregioner. Det kan bland annat förklaras av en låg andel större företag som driver innovation och skapar starka värdekedjor. Andelen nyföretagande är förhållandevis högt, men andelen företag som växer och andelen sysselsatta med huvudsaklig försörjning från eget företagande är minskande.

Tillväxten och den ekonomiska utvecklingen i Skåne är inte jämnt fördelat geografiskt. Det råder en obalans där några områden växer snabbare medan andra tenderar att utvecklas långsammare. Vid konjunktur-nedgång drabbas oftast tillverkningsindustrin mest medan tjänste- och kunskapsintensiva verksamheter driver på en återhämtning. Det ökar skillnaderna i Skåne ytterligare. En förstorad arbetsmarknad med ökad pendling samt mer flexibilitet i arbetslivet med exempelvis distansarbete mildrar delvis obalanserna, men kompenserar dem inte fullt ut.

Produktivitet volymutveckling 2000-2023, 2000=100

BRP i fasta priser (2020 kedjeindex) per sysselsatt

Källa: SCB, 2024

Näringslivet i Skåne

Näringslivet i Skåne kännetecknas av en stor branschbredd, internationella kopplingar och tydliga styrkor inom bland annat informations- och kommunikationsteknik (IKT), life science, livsmedel och förpackning. Samtliga av dessa har en stark koppling till forskning och utveckling.

Skåne är en av de regioner i Sverige som uppvisar en positiv utveckling gällande entreprenörskap och nyföretagande. Under de senaste fem åren har antalet nystartade företag i Skåne ökat med 8 procent. Mellan åren 2017 och 2023 har nya företag stått för en större del av antalet anställda jämfört med etablerade företag. 99,4 procent av alla företag i regionen är små och medelstora företag och av dessa har 96,1 procent färre än tio anställda, vilket är i linje med riket som helhet.

I Skåne märks fortfarande spår av finanskrisen 2008 då ett antal större företag i regionen lades ned. Däremot råder det en uppåtgående trend i produktiviteten i Skåne men i relation till jämförbara regioner i Sverige är den lägre.

Geografiska skillnader

Näringslivsstrukturen i Skåne är varierad och har geografiska skillnader. Företag inom tjänstesektorn dominerar i västra Skåne, där Malmö och Lund är centrum för IKT, finans och life science. I östra och nordöstra Skåne är livsmedelssektorn och tillverkningsindustrin mer representerad jämfört med övriga Skåne. Den demografiska utvecklingen kommer även att påverka regionen på olika sätt, t.ex. inom kompetensförsörjning.

Tillgång till kapital

Det skånska innovationsklimatet påverkas av en svag kapitaltillgång. Det råder även en ojämlikhet i tillgången till kapital där endast en liten andel av riskkapitalet går till företag grundade av kvinnor, särskilt inom teknik- och innovationssektorer. Kvinnor är också underrepresenterade bland entreprenörer och endast en tredjedel av de nystartade företagen i Skåne drivs av kvinnor.

Företagsklimat

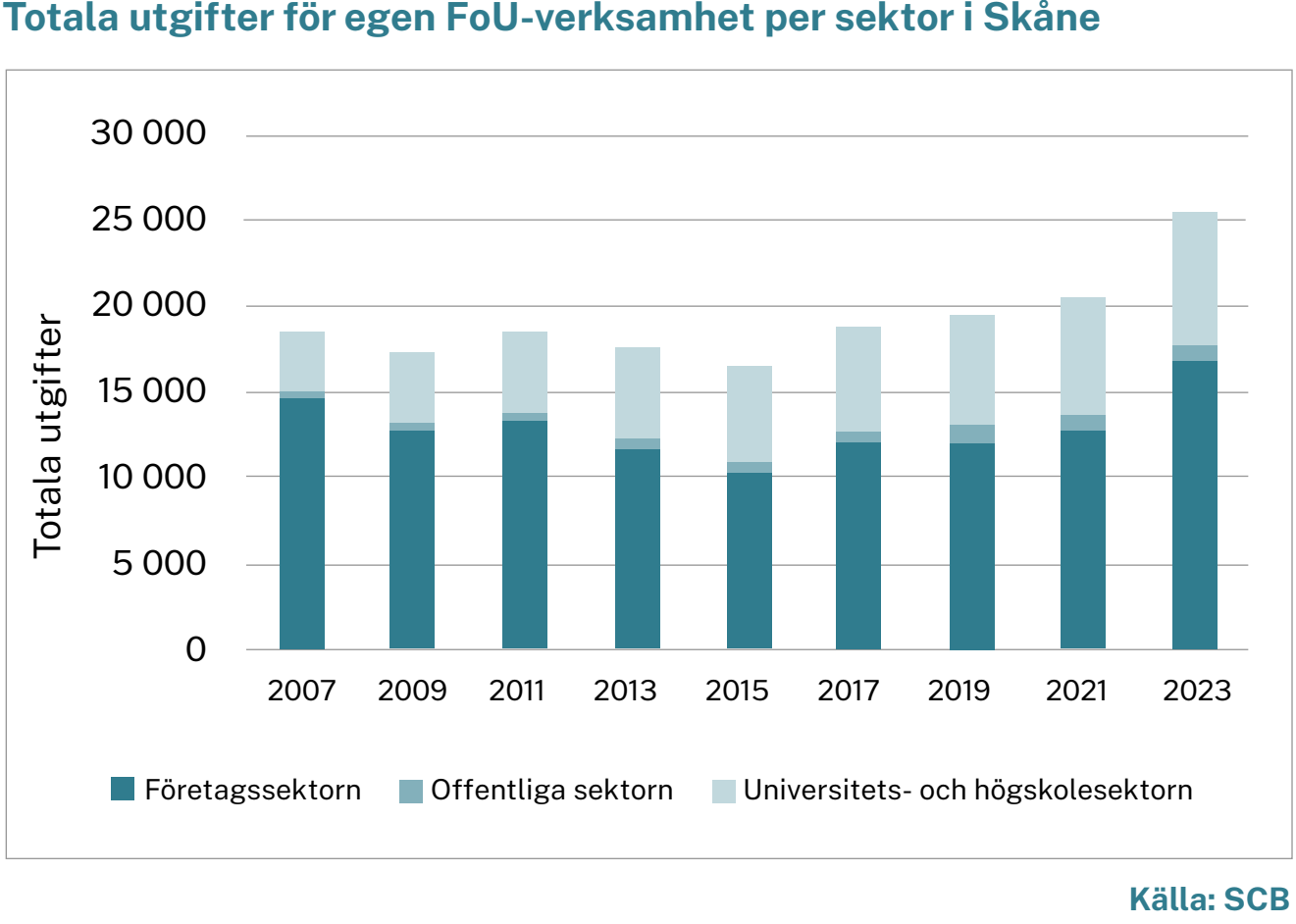
Tillväxten i Skåne hämmas ibland av att ramvillkoren för företagande kan skilja sig åt mellan kommuner. I det lokala företagsklimatet råder det bland annat olika regeltolkningar och olika förutsättningar i tillståndsprocesser kring myndighetsinriktad serviceutövning för till exempel bygglov, serveringstillstånd, vattenuttag, markanvisning och tillgång till energi.

Export

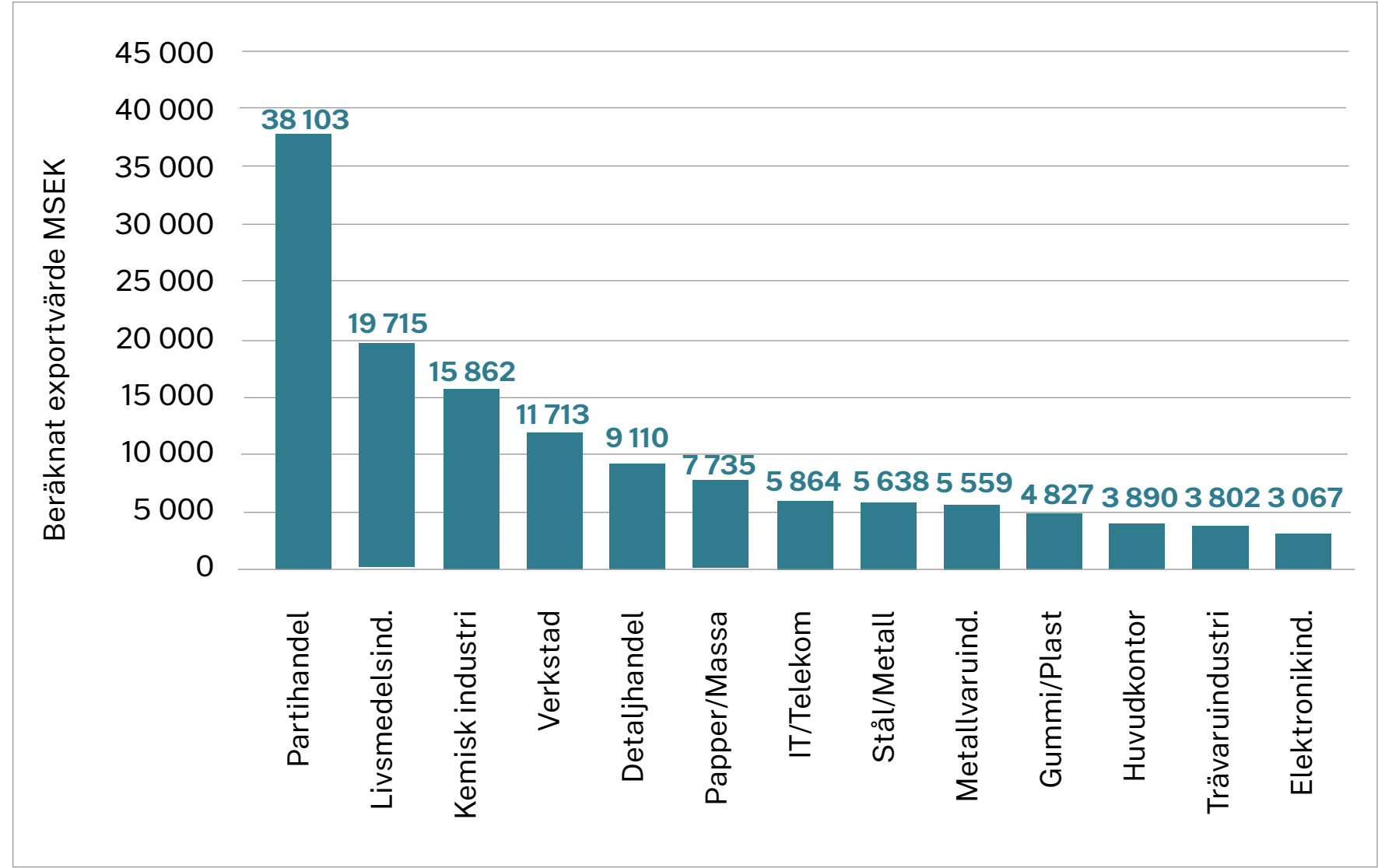
Skånes varuexport ökar, men består ännu av en relativt liten andel av Sveriges totala export. I dag står de små företagen i Skåne för en femtedel av exporten och den har en stor geografisk- och branschmässig spridning. De största exportmarknaderna är Tyskland, Norge och Danmark. Stora- och utlandsägda företag står för en betydande del av varuexportvärdet. Andel anställda i utlandsägda företag i Skåne är relativt fler jämfört med andra regioner och med Sverige som helhet.

Forskningsintensiva miljöer

Skånes koncentration av forskningsintensiva miljöer med universitet och högskolor i världsklass i både Sverige och Danmark, samt med en unik spets i ESS, MAX IV, skapar goda förutsättningar för innovation. Skånes sex specialiseringsområden bidrar till ökad innovation och för att skapa tillväxt och exportkraft i regionen. Investeringar i forskning och utveckling (FoU) har sammantaget en positiv effekt på tillväxten som överstiger den enskilda investeringen. Investeringar i FoU visar på en försiktigt stigande trend i Skåne.

Beräknat exportvärde för de största branscherna i Skåne

Kompetensförsörjning i Skåne

En välfungerande kompetensförsörjning är en förutsättning för ett välmående skånskt näringsliv. Kompetensförsörjning är de strukturerade insatser som sker för att främja en god matchning mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft på kort och lång sikt.

Skånes geografiska skillnader i ekonomisk tillväxt bidrar till de skillnader som finns vad det gäller sysselsättningsgrad, arbetslöshet och arbetsmarknadsanknytning i regionen.

Kompetensbrist men samtidigt hög arbetslöshet

Trots relativt hög arbetslöshet råder det kompetensbrist inom flera sektorer där branscher och företag vittnar om att det har blivit svårare att rekrytera. Det finns en större efterfrågan på kompetens som har en yrkesutbildning med gymnasial bakgrund än vad som finns att tillgå. Det skapar flaskhalsar som hämmar tillväxten. I dag är det relativt få bland både unga och vuxna som väljer yrkesutbildningar, samtidigt som det är alltför många unga som saknar fullständig grund- eller gymnasieutbildning. Bristen på gymnasialt yrkesutbildad arbetskraft förväntas bli mer påtaglig än bristen på eftergymnasialt utbildad arbetskraft. Samtidigt bedöms efterfrågan på akademiskt utbildade personer utan en tydlig professionsinriktning avta.

Det råder en tydlig obalans mellan de kompetenser som arbetsgivare efterfrågar och de kvalifikationer som många arbetssökande har. Detta bekräftas av att det i dag finns omkring fyra arbetssökande per ledigt

arbete, trots att arbetsgivare samtidigt uppger stora rekryteringssvårigheter. En förklaring är matchningsproblematiken, men situationen förstärks också av exkluderande mekanismer. Akademiskt utbildade personer från icke-europeiska länder och individer med nedsatt arbetsförmåga är överrepresenterade bland dem som är arbetslösa eller har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden.

Konkurrens om kvalificerad arbetskraft

Det råder en hög konkurrens om kvalificerad arbetskraft i Skåne, vilket även är fallet såväl nationellt som internationellt. Den teknikutveckling och automatisering som sker i näringsliv och samhälle kräver ofta välutbildad arbetskraft. Den höga omställningstakten stärker behoven av livslångt lärande, där både individer och organisationer behöver öka förmågan att ställa om. I Skåne och i Sverige finns goda förutsättningar för välfungerande utbildnings- och omställningssystem som kan möta behoven.

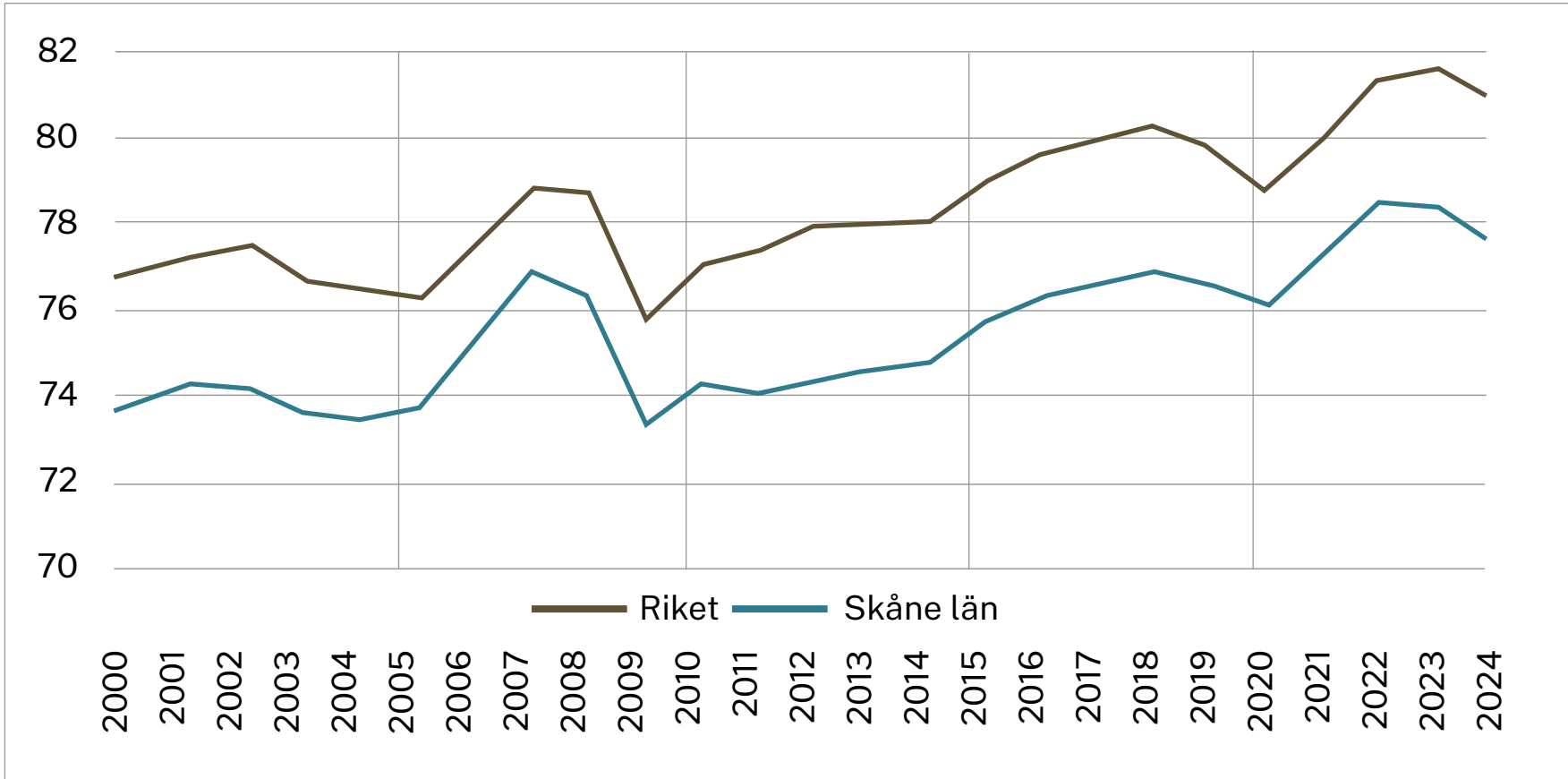
Platsens betydelse och dragningskraft för internationell arbetskraft kommer sannolikt öka om efterfrågan på viss typ av kompetens blir svårare att tillgoda genom befintlig arbetskraft. Lärosätena bidrar till ökad internationalisering och en mer dynamisk arbetsmarknad genom att attrahera studenter och forskare från hela världen.

Topp 15 bristutbildningar (antal):

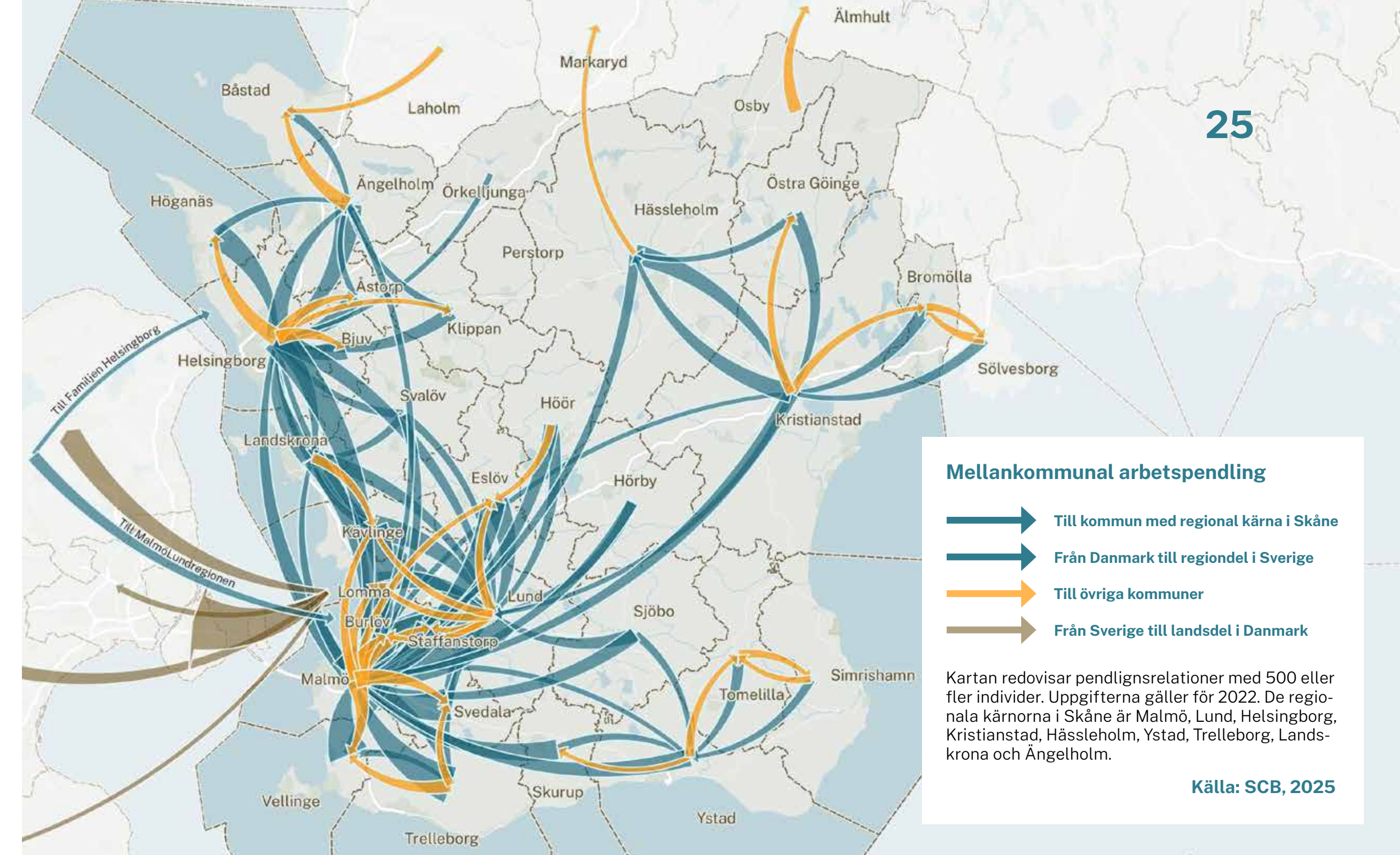
Utbildningsgrupp	Tillgång 2035	Efterfrågan 2035	Underskott
Vård- och omsorgsutbildning – gymnasial	27 218	35 479	-8 261
Industri teknisk utbildning – gymnasial	13 668	18 985	-5 317
Byggutbildning – gymnasial	20 608	23 692	-3 084
Yh-tekniker och gymnasieingenjörsutbildning	14 888	17 315	-2 427
Restaurang- och livsmedelsutbildning – gymnasial	12 962	14 742	-1 780
Ämneslärarutbildning	11 377	12 920	-1 543
Fordonsutbildning – gymnasial	13 948	15 487	-1 539
Grundlärarutbildning, årskurs F–3 och 4–6	10 198	11 272	-1 074
Handels- och administrationsutbildning – gymnasial	23 359	24 127	-768
Yrkeslärarutbildning	1 233	1 837	-604
Specialistsjuksköterskeutb: distriktssköterska	1 426	1 946	-520
Naturbruksutbildning – gymnasial	11 036	11 526	-490
Biomedicinsk analytikerutbildning	1 293	1 602	-309
Specialistsjuksköterskeutb: övriga inriktningar	2 481	2 712	-231
Medicinsk sekreterarutbildning	1933	2159	-226

Källa: Trender och prognoser SCB och Region Skåne 2022

Sysselsatta i Skåne och Riket, 2000-2024, Andel av den arbetsföra befolkningen (20-64 år), %

Källa: SCB

Utvidgad arbetsmarknad

Skånes geografiska läge skapar förutsättningar för en utvidgad arbetsmarknad. En väl utbyggd infrastruktur gör det möjligt att bo på en plats, arbeta och studera på en annan där gränsöverskridande pendling kan ske, såväl över kommun- och regiongränser som mellan Sverige och Danmark.

I en så dynamisk region som Skåne är, behöver strävan vara att utöka det geografiska upptagningsområdet för näringslivet och för utbildningar. Detta kan ske genom att korta restider, optimera planeringen av pendlingsmöjligheter, undanröja gränshinder, underlätta levnadsvillkor och marknadsföra Skåne internationellt som en plats där man vill leva och arbeta.

Utmaningar i det regionala utbildningssystemet

Strukturella problem i utbildningssystemet hämmar kompetensförsörjningen i Skåne. Det kan bland annat leda till kunskapstapp, brister i genomströmningen i utbildningssystemet, lägre prestationer och segregering. Samtidigt visar erfarenheterna att ett välfungerande regionalt utbildningssystem har förmåga att hantera dessa utmaningar. Detta förutsatt att samordnade insatser sker på alla nivåer – från grundskola och gymnasium till komvux, folkhögskola, yrkeshögskola samt högskola och universitet.

Miljö- och klimatutmaningar för näringslivet i Skåne

Klimatförändringar, miljöförstöring och överutnyttjande av naturresurser är utmaningar som samhälle och näringsliv måste förhålla sig till och motverka. Skärpta lagkrav och krav på transparens ökar trycket på näringslivet att snabbt ställa om för en mer hållbar utveckling.

Näringslivets gröna omställning och skiftet till en biobaserad och cirkulär ekonomi kan stärka Skånes konkurrenskraft. För att näringslivets produktivitet och tillväxt ska vara hållbar behöver verksamheterna bli mer resurseffektiva och minska de miljö- och klimatpåverkande utsläppen.

Nya krav på omställningsförmåga

Ökade krav där naturresurser som vatten, luft och marknyttjande tillskrivs nya värden och där ansvaret för utsläpp och långsiktiga miljökonsekvenser skärps, kommer att ställa nya krav på näringslivets affärsmodeller, omställningsförmåga och ekonomiska uthållighet.

I Skåne står transporter, jordbruk och industrin för den största delen av utsläpp av växthusgaser. Mätningar visar på minskade klimatpåverkande utsläpp efter en tillfällig uppgång efter pandemin. Däremot är minskningstakten för låg för att nå klimatmålen och preliminära indikationer från Länsstyrelsen visar på en ökning för 2024.

Energi, vatten och mark

I Sverige råder det stora skillnader avseende tillgång till grundläggande resurser så som energi, vatten och mark. Även i Skåne finns det geografiska skillnader där resurserna är mer begränsade på vissa ställen jämfört med andra. Målkonflikter är vanligt förekommande, exempelvis i beslut hur mark ska användas. Näringslivets omställningstakt måste öka och företag behöver säkra verksamhetens grundförutsättningar och robusthet i vatten- och energiförsörjning samt i resursanvändning för att skapa förutsättningar för framtida tillväxtpotential och konkurrenskraft.

Den regionala utvecklingsstrategin

Region Skåne har enligt lag ett regionalt utvecklingsansvar. Uppdraget är lagstadgat och innebär att regionerna, utifrån dess specifika förutsättningar, ska utarbeta en strategi för regionens utveckling och samordna insatser för att genomföra den. Regionfullmäktige antar den regionala utvecklingsstrategin.

Region Skåne anger prioriteringar och mål inom ramen för det regionala utvecklingsansvaret bland annat genom framtagandet av den regionala utvecklingsstrategin. Det öppna Skåne och dess tillhörande områdesstrategier. Region Skånes strategi för näringslivsfrämjande och kompetensförsörjning i Skåne är en områdesstrategi som samverkar med andra befintliga områdesstrategier. Strategin ska bidra till de två övergripande målen i den regionala utvecklingsstrategin, Det öppna Skåne, som är:

- Ökad innovation och konkurrenskraft
- Stärkt delaktighet genom kompetensförsörjning, utbildning och sysselsättning.

Strategin förtydligar Region Skånes vägval inom näringslivs- och kompetensområdet och är styrande

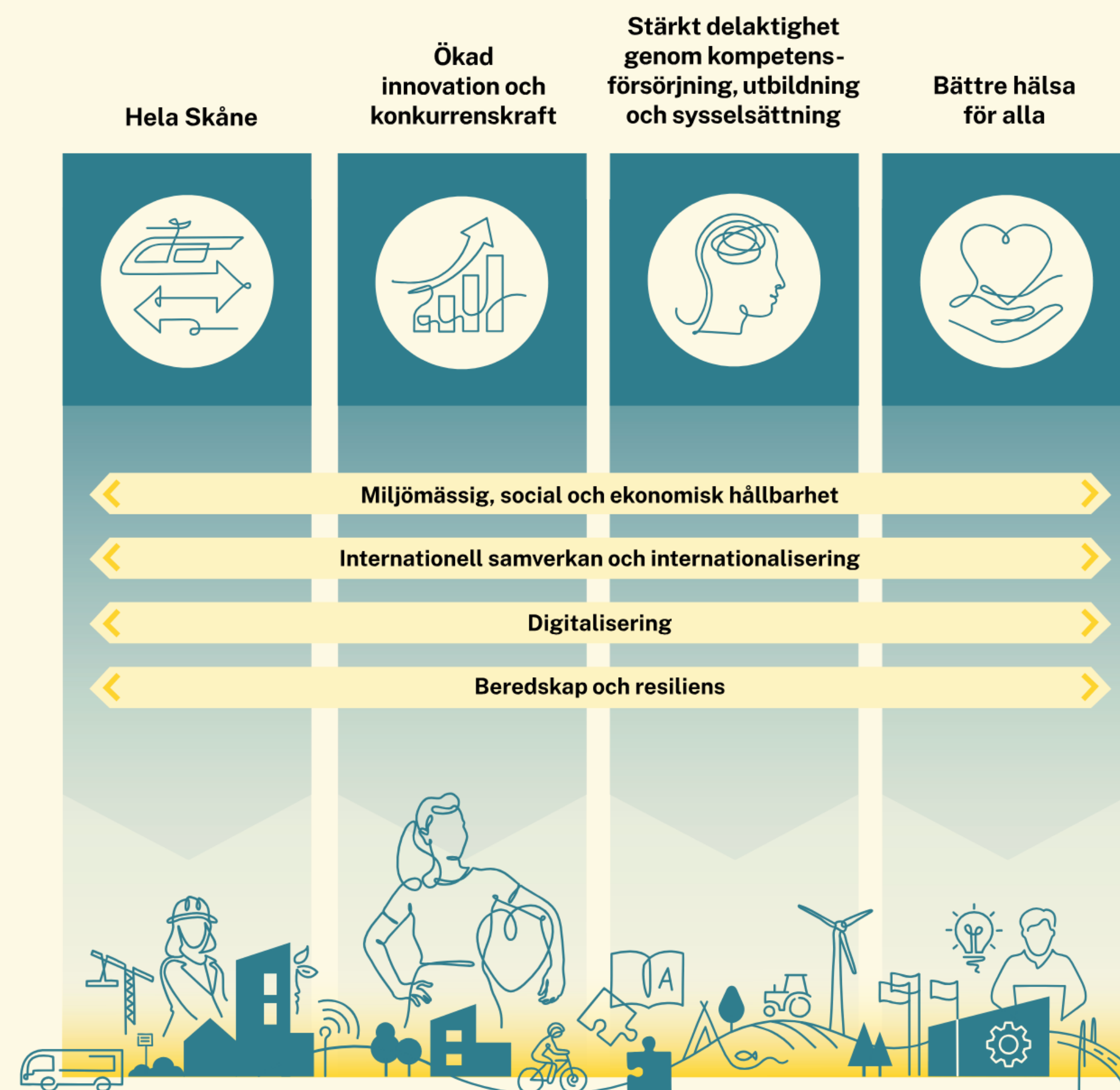
för prioriteringar av insatser och olika typer av finansieringar. Den är också vägledande för företagsfrämjande aktörer, skånska kommuner och andra regionala aktörer. Strategin förtydligas ytterligare genom färd- och handlingsplaner samt agendor.

Angränsande strategier

Region Skånes strategi för näringslivsfrämjande och kompetensförsörjning är en områdesstrategi och ett politiskt antaget styrdokument inom det regionala utvecklingsansvaret. Det är ett av flera styrande dokument och det finns ett antal angränsande regionala strategier som berör näringslivsutveckling och kompetensförsörjning. De är:

Innovationsstrategi för hållbar tillväxt, Forsknings- och innovationsrådet (FIRS)

I Skånes innovationsstrategi för hållbar tillväxt identifieras och beskrivs bland annat Skånes smarta specialiseringsområden. I den nuvarande programperioden för Regionalfondsprogrammet för Skåne-Blekinge (2021–2027) är denna strategi grundläggande och styr hur medel tilldelas. Vid kommande översyn av **Innovationsstrategi för hållbar tillväxt** utgör strategin för

näringslivsfrämjande och kompetensförsörjning grunden för förslag till justeringar av en uppdaterad strategi för Smart specialisering (S3) för Skåne.

Klimat- och energistrategin för Skåne

Klimat- och energistrategi för Skåne innehåller mål, prioriterade områden och åtgärder för att minska klimatutsläppen i Skåne till år 2030 och tas fram av Länsstyrelsen Skåne, Region Skåne och Energikontor Syd i samarbete med andra aktörer i Skåne. Denna strategi har starka samband till energi- och näringslivsutveckling i Skåne.

Regionplan för Skåne

Regionplan för Skåne 2022–2040 är en områdesstrategi som pekar ut de fysiska strukturer som behövs för att skapa hållbar utveckling, attraktiva livsmiljöer och stärka Skånes konkurrenskraft. Planen visar Region Skånes viljeinriktning för att utveckla hållbara fysiska strukturer inom bebyggelsestruktur, trafikinfrastruktur, grönstruktur och teknisk infrastruktur.

Transportstrategin

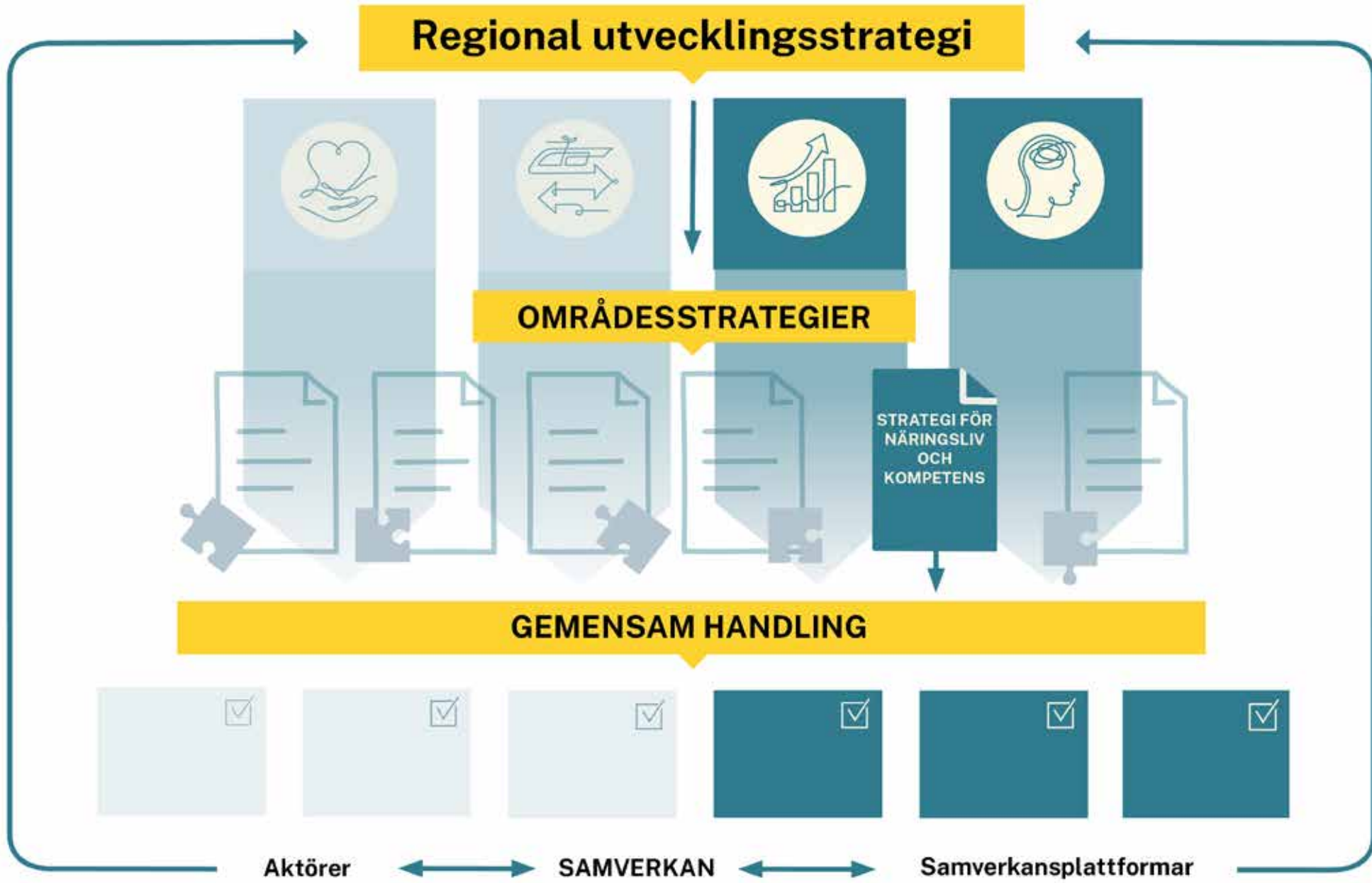
Transportstrategi för hållbar tillgänglighet i hela Skåne beskriver den långsiktiga inriktningen för hur Skånes transportsystem ska utvecklas. Det finns även andra strategiska dokument för transporter, infrastruktur och trafik i Skåne som påverkar näringsliv och kompetensförsörjning, till exempel Regional transportinfrastrukturplan för Skåne 2026–2037 och Strategi för den hållbara gods- och logistikregionen Skåne.

Skåne – Where Tourism Matters

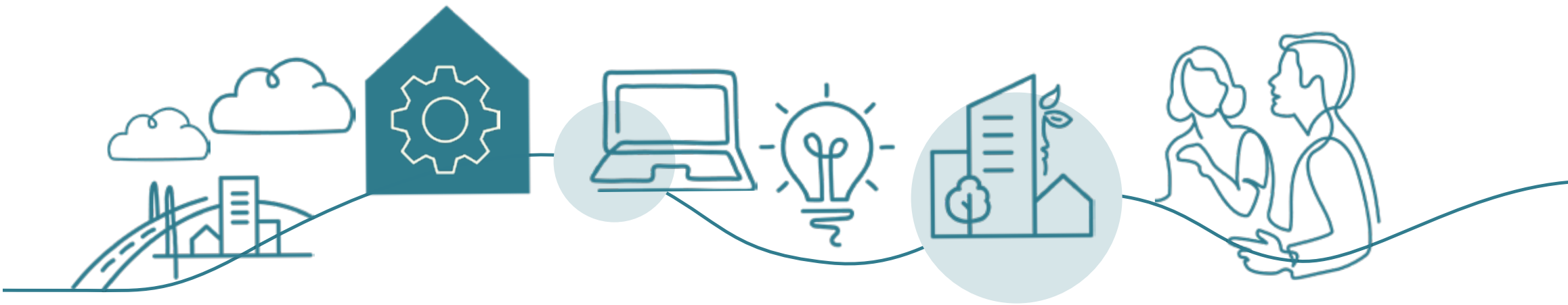
Visit Skåne är Region Skånes bolag för marknadsföring och utveckling av Skåne som destination. Visit Skåne arbetar tillväxtfrämjande för besöks-, kongress- och eventnäringen genom den långsiktiga strategiska affärsplan och färdplanen Skåne - Where Tourism Matters. Tillsammans med kommuner, näringsliv och andra aktörer driver Visit Skåne internationella marknadsföringsinsatser och större utvecklings- och innovationsprojekt i syfte att bidra till ökad sysselsättning, ökad mobilitet, till turismbranschens gröna omställning och för ett balanserat besöksflöde. Detta med ett övergripande syfte att skapa ekonomisk, ekologisk och socialt hållbara förutsättningar för tillväxt.

Regional kulturplan för Skåne 2025–2028

Regional kulturplan för Skåne 2025–2028 beskriver hur Region Skåne vill bidra till utvecklingen av konst och kultur i Skåne. Den tas fram i samverkan med Skånes kommuner, kulturliv och civilsamhälle och fungerar som en gemensam färdplan. Målsättning är att hela Skåne ska utveckla och ha tillgång till ett rikt och dynamiskt kulturliv av hög kvalitet. Kulturlivet ska innehålla såväl bredd som spets och fler ska ha förutsättningar att delta i och ta del av det på lika villkor. Regional kulturplan för Skåne 2025–2028 inkluderar också utvecklingen av kulturella och kreativa branscher.

Strategi för näringslivs- och kompetensförsörjning i Skåne i det regionala utvecklingssystemet.

Från framtagande till genomförande

Region Skånes strategi för näringslivsfrämjande och kompetensförsörjning har tagits fram i dialog med ett stort antal aktörer i Skåne. Synpunkter och förslag har inhämtats både i löpande kontakter och via olika återkommande nätverk som drivs av Region Skåne. Ett sådant är nätverket av näringslivsansvariga på Skånes 33 kommuner. Förutom detta har specifika dialogmöten såväl fysiska som digitala anordnats under våren 2025 i syfte att ge inspel till denna strategi. Till dessa möten har alla aktörer som Region Skåne samarbetar med kring näringslivs- och kompetensutvecklingsfrågor varit inbjudna.

I framtagandet har såväl strategier från Region Skåne som från andra aktörer bidragit till strategins innehåll. Även relevanta strategier på nationell nivå och EU-nivå har beaktats för att säkerställa att strategin går i linje med övergripande inriktningar och insatser.

Fyra viktiga omvärldsfaktorer som påverkar Skånes näringsliv och villkor för kompetensförsörjning har bidragit till inriktningen av denna strategi. De är:

- **Demografiska förändringar** – med en åldrande befolkning skapas en ökad konkurrens om tillgänglig arbetskraft.
- **Globaliseringens riktning** – en ökad geopolitisk instabilitet ökar behovet av försörjningsförmåga och robusthet inom kritiska områden.
- **Digitalisering och automatisering** – en snabb utveckling ställer krav på ny kompetens och brister på resurser kan skapa hinder.
- **Den gröna omställningen** – klimatförändringar i världen är omfattande och internationella mål och branschstandarder driver på utvecklingen.

För varje ny politisk mandatperiod ska strategin aktualiseras och uppdateras. Vid det tillfället sker också en uppföljning av genomförandet och nya förutsättningar kommer att analyseras.

Samverkan och tydlig roll för Region Skåne

Förändring och utveckling av en strategi sker först när den omsätts i praktisk handling. Genom en tydlig viljeinriktning ska Region Skåne tillsammans med offentlig- och privat sektor, akademi och andra aktörer på lokal-, kommunal-, regional- och statlig nivå skapa en bra grund för handlingskraften i Skåne i de prioriterade frågorna. Systemets mångfald av aktörer som vardera har olika roller, ansvar, drivkrafter, kompetenser och förutsättningar, kan rätt kanaliserade stärka Skåne.

Region Skånes roll i det regionala utvecklingsansvaret är definierad i den regionala utvecklingsstrategin **Det öppna Skåne**. Där beskrivs Region Skånes fem centrala roller: som kunskapsgenerator, samordnare, finansär, påverkare och strateg. Region Skåne är en möjliggörare som identifierar behov, initierar insatser och driver utveckling framåt genom att dela kunskap, att samordna aktörer och att finansiera initiativ. Region Skåne arbetar även med att påverka nationella beslut och formulera långsiktiga mål för Skånes framtid.

Utgångspunkt i företagets behov

I utvecklingen av Skånes näringsliv har Region Skåne en roll att agera som en samlande, drivande och kompletterande kraft i ett system som består av en mängd olika aktörer med överlappande ansvarsområden, av olika tidshorisonter och av delvis motstridiga incitament. Näringslivets utveckling påverkas av en mängd olika faktorer, med allt i från skatte- och utbildnings-

politik till globala marknadsvillkor, och involverar en mångfald av olika aktörer och politiska nivåer.

I detta sammanhang tar Region Skåne utgångspunkt i företagen och deras behov och möjligheter. Det offentliga har en viktig roll att agera där marknaden inte räcker till och att skapa förutsättningar för förändring där gamla mönster behöver brytas. Region Skåne bidrar till att fylla luckor och driva på utvecklingen mot nya lösningar.

Tre strategiska perspektiv

Region Skånes arbete för näringsliv och kompetensförsörjning tar sin utgångspunkt i tre strategiska perspektiv: utveckling av enskilda företag, utveckling av marknader och utveckling av system. Se illustration.

Insatserna för **enskilda företag** oavsett bransch har fokus på att ge rätt stöd i företagets olika utvecklingsfaser med exempelvis affärsrådgivning, kapital eller kompetens. Detta i syfte att stärka företagets förmåga att växa, ställa om eller ta till sig ny teknik.

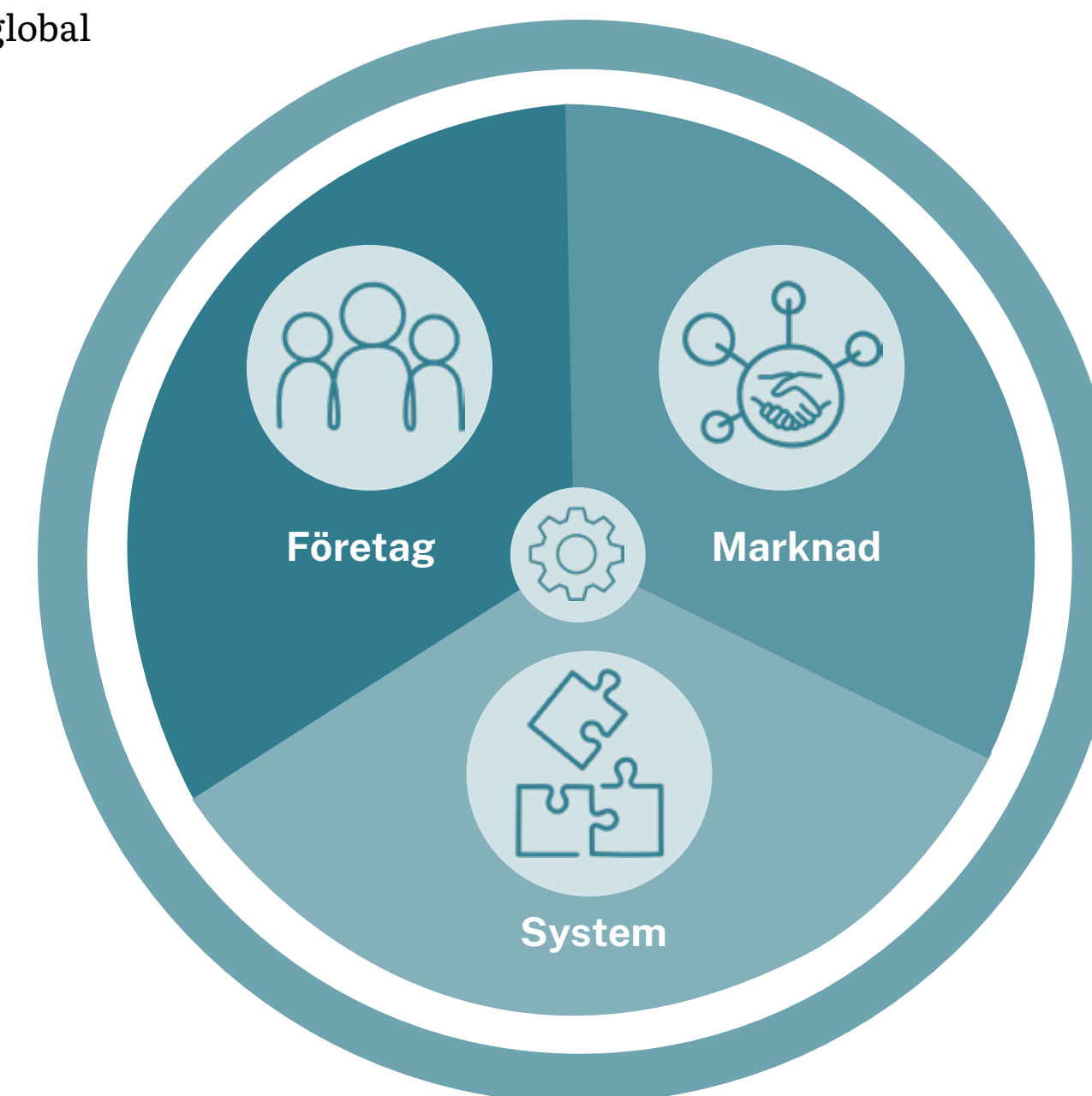
Utveckling av **marknader** handlar till exempel om att skapa efterfrågan på marknaden genom offentlig upphandling som ger möjlighet för företag att utvecklas. Detta strategiska perspektiv är det perspektiv som Region Skåne har mindre fokus på.

Utveckling av **system**, är den insats med det mest långsiktiga perspektivet. Det handlar om att utveckla grundläggande förutsättningar som näringslivet behöver men inte själv alltid kan

utveckla, så som exempelvis forskningsinfrastruktur, kompetensförsörjning och testmiljöer.

Utvecklingen består av det generella sammanhanget som företagen verkar och utvecklas i. Den består också av de sammanhang som skapar attraktivitet för en region. Region Skåne verkar för att dessa strukturer utvecklas i linje med de regionala styrkeområdena och att samverkan sker med både offentlig och privat sektor. Genom att kombinera kortsiktiga och långsiktiga insatser kan Region Skåne bidra till mer effektiva, samordnade och resultatnriktade förutsättningar för näringslivet i Skåne, där företag både kan möta omedelbara behov såväl som att växa på en global marknad.

Region Skåne verkar ofta via främjaraktörer som erbjuder nätverk, affärsutveckling och coaching. Det kan till exempel handla om att hjälpa företag att hitta extern finansiering eller ta steget ut på exportmarknaden i en för företaget kritisk utvecklingsfas. Genom ett sammanhållet system av rådgivning, nätverk och stödinsatser förbättras företagets möjligheter att växa hållbart, såväl nationellt som internationellt. Region Skåne har ett särskilt ansvar att förbättra samordning och överblick av aktörerna i systemet.

Region Skånes arbete med regional utveckling syftar till att skapa ett hållbart och konkurrenskraftigt Skåne med hög livskvalitet och stark framtidstro. Genom att utveckla strategier, sprida kunskap, finansiera insatser, samarbeta brett och påverka nationella beslut tar vi oss an samhällsutmaningar och driver utvecklingen framåt.

För vårt ansvar är att skapa ett ännu bättre Skåne med fokus på alla som bor och verkar här.

Bildförteckning:
Sid 3: Västra hamnen, Malmö
Sid 7: Mälardalens Universitet, foto: Pietro Campana
Sid 8: Biotech Hights, Lunds universitet
Sid 9: Gasums biogasanläggning i Jordberga
Sid 19: Öresundsbron
Sid 20: Ess Max IV
Sid 21: WA3RM, Malmö
Sid 22: Kristianstads kommun/Claes Sandén
Sid 25: Centralstationen, Lund
Sid 29: Medarbetare på Regional Utveckling, Region Skåne

